

ਧਾਰਮਿਕ ਗਿਆਨ

RELIGIOUS KNOWLEDGE

ਜਮਾਤ- ਅੱਠਵੀਂ

CLASS- 8

ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਖਾ ਆਪ ਸੁਆਮੀ,
ਕੌਣ, ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਮਾਰੇ।
ਮੌਤ ਉਹਦੇ ਰਾਹ ਛੱਡ-ਛੱਡ ਤੁਰਦੀ,
ਰਾਹ ਰੁਸ਼ਨਾਂਦੇ ਤਾਰੇ।
ਪਤ ਮਤ ਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਰਿਦੇ ਵਸਾਏ।
ਲੱਖ ਤੂਫ਼ਾਨ ਸੁਖਾਵੇਂ ਲੰਘਣ,
ਸਾਬਰ ਲਟੇ ਨਜ਼ਾਰੇ।

The one whose protector is the Lord Himself,
who can destroy him?
Death leaves His path
which is enlightened by stars.
If one settles the God (the embodiment of
prestige, wisdom and salvation) in one's heart.
Millions of storms pass smoothly.
Life becomes blissful.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕਵੀ
Pritam Singh Poet

ਧਾਰਮਿਕ ਗਿਆਨ

RELIGIOUS KNOWLEDGE

ਜਮਾਤ- ਅੱਠਵੀਂ

CLASS- 8

ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਰਬਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ

NAMDHARI DARBAR
SRI BHAINI SAHIB

ਦੂਸਰੀ ਚਾਰ - 2021
ਗਿਣਤੀ- 500

Second Edition - 2021
500

ਕੀਮਤ : 285/-

Price : 285/-

ਛਾਪਕ :

Printer :

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :
ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਰਬਾਰ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ
ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ-141126

Publisher :
Namdhari Darbar
Gurdwara Sri Bhaini Sahib
Ludhiana, Punjab - 141126

ਭੂਮਿਕਾ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਮਨੋਰਥ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੁਭ ਅਮਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਝਾਅ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਹੋਵੇਗਾ।

PREFACE

This text book has been prepared as per the *Hukam* of Sri Satguru Ji. The purpose behind this is to connect children with Gurbani, history and good deeds.

If there are any important suggestions for this textbook, they are welcome for the next edition.

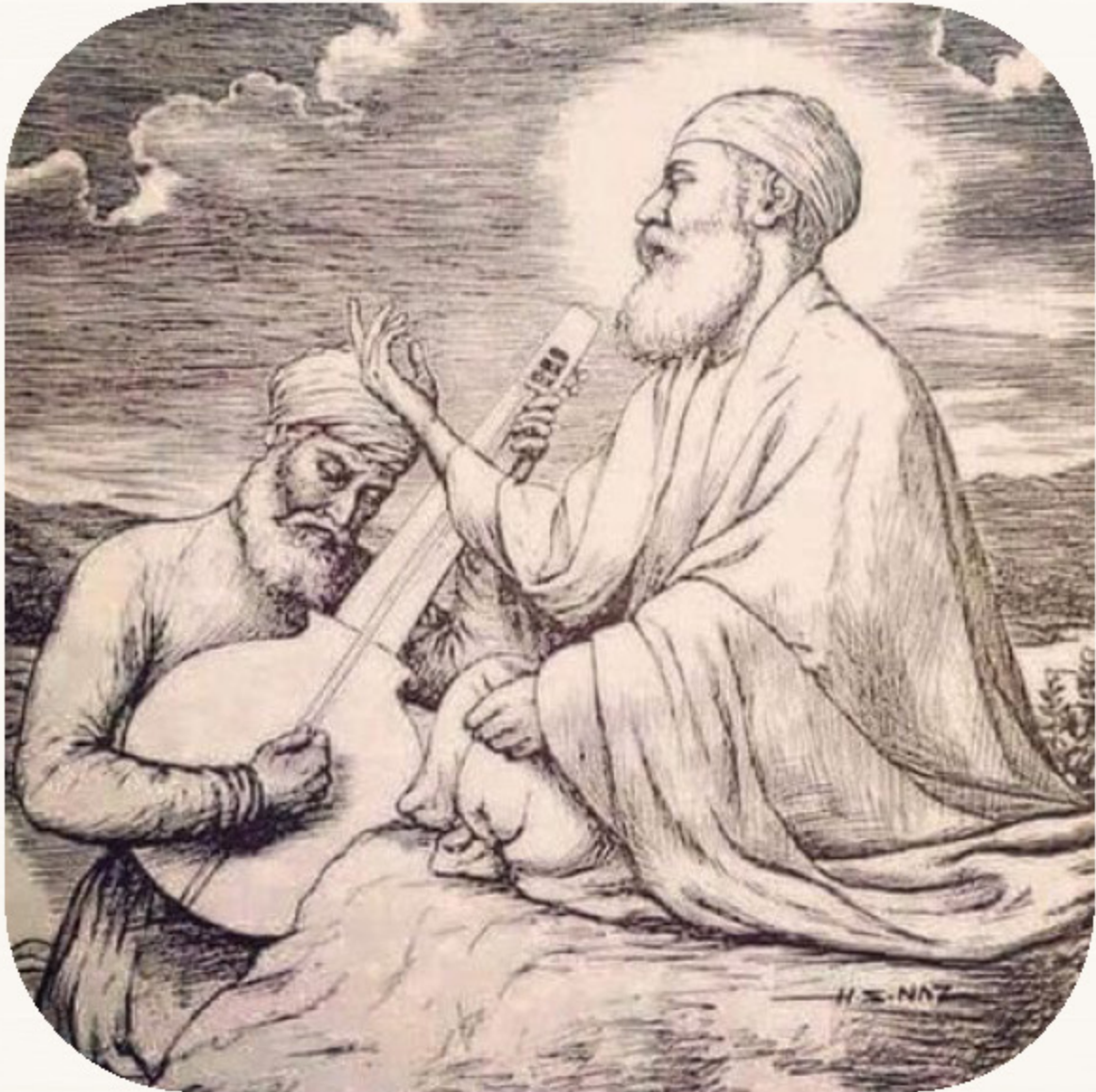
ਪ੍ਰਿੰ. ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ
Pr. Satwant Kaur
ਸੰਪ: 92125-94349

ਤਤਕਰਾ

- 1) ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ
- 2) ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ
- 3) ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ
- 4) ਭਾਈ ਮੀਂਹ
- 5) ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ
- 6) ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ
- 7) ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਿੱਤ-ਕਰਮ
- 8) ਦਸਤਾਰ
- 9) ਧੀਰਜ ਕਰਨਾ
- 10) ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ
- 11) ਸੋਧ ਮਰਿਆਦਾ
- 12) ਸ਼ਬਦ
- 13) ਸ਼ਬਦ

INDEX

Japuji Sahib.....	06
Chaupai Sahib.....	55
Cheeni Wale Pritam.....	60
Bhai Meenh.....	62
Bhai Kanhaiya Ji.....	66
Battle of Chamkaur.....	72
Guru Hari Singh Ji's daily deeds	78
Turban	86
Patience.....	87
Respect of all religions.....	88
Etiquette of Sodh.....	89
Shabad.....	91
Shabad	92

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
ਅਤੇ

ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ

Sri Satguru Nanak Dev Ji
and
Bhai Mardana Ji

ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ Japuji Sahib

ੴ

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
God is Universal and He is present everywhere.

ਸਤਿਨਾਮੁ

ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸੱਚਾ ਹੈ।
'Truth' is His Name.

ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ

ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।
He is the Creator of the universe and is present everywhere.

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ

ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ, ਉਸਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਨਹੀਂ।
He has no fear, He has no envy.

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ

ਉਸਦਾ ਸਰੂਪ ਕਾਲ ਭਾਵ ਮੌਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਜੂਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

He is timeless, free from the cycle of life and death and is not born in any particular form; He Himself is His own Creator.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਐਸਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
God (of the above-mentioned characters) can be obtained by the blessings of the *Guru* (true and enlightened spiritual master).

॥ ਜਪੁ ॥

ਇਹ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।
Jap (Chant) This is the name of this prayer.

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਹੋਂਦ ਹੁਣ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

Satguru Nanak says that God has been there since the beginning, He was there in the past before the ages, and is there in the present ages and He will continue to exist beyond the future ages as well.

ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ ॥

ਸੋਚ (ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਿਰਿਆ) ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਸੁੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਲੱਖ ਵਾਰ ਬਾਹਰੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਾ ਰਹੇ।
ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਜੀਵ ਲੱਖਾਂ ਸੋਚਾਂ ਸੋਚਦਾ ਰਹੇ।

One cannot obtain the purity of mind by outwardly cleaning oneself (taking bath) millions of times, or by imagining about Him millions of times.

ਚੁਪੈ ਚੁਪ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥

ਚੁੱਪ ਕਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਵੀ ਮਨ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਨਾ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਚਾਹੇ ਇੱਕ ਤਾਰ ਇੱਕ ਰਸ ਲਿਵ ਲਾਈ ਰੱਖੇ।

One cannot obtain inner peace even by practising outward silence and remaining absorbed in deep concentration.

ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ ॥

ਐ ਭੁਖਿਆ! ਜੇ ਤੂੰ ਚੌਦਾਂ ਲਕਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾਰਥ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਵੀ ਤੇਰੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਉੱਤਰਦੀ।
The greedy person is not satisfied, even on acquiring everything.

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣੀ।
Even if one knows a million manipulative tricks, none of them will work in front of God.

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥

ਫਿਰ ਮਨੁੱਖ ਸੱਚਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚਲੀ ਝੂਠ ਦੀ ਕੰਧ ਕਿਵੇਂ ਟੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ?
How can one become truthful and demolish the wall of falsehood (which separates oneself from truth)?

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਧੁਰੋਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਚਲਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸਚਿਆਰ ਹੋਈਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਚਲਣ ਨਾਲ ਸੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
Satguru Nanak says that it is written (a definite rule) that only by accepting the will of God, one becomes truthful.

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਆਕਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਰਨਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ।

Everything is created by the Command of God,
His Command cannot be described.

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥

ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

All life forms come into being by His Command,
and all obtain their glory by His Command.

ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ ॥

ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਜੀਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨੀਚ ਗੁਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਲੇਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁਖ ਪਾਈਦਾ ਹੈ।

It is under His Command that some people acquire good virtues,
while others acquire inferior ones,
It is according to one's destiny written by His Command that one
experiences pain and joy.

ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ ॥

ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦਰ ਤੋਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਦਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

It is with His Command that some are rewarded with blessings,
while others continue to go through the cycle of life and death.

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥

ਸਭ ਕੁਝ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Everyone is bound by His Command, nothing is outside
(independent of) the bounds of His Command.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੇ ਜੇ ਬੁਠੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਹਉਮੈ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ ਭਾਵ ਉਹ ਫਿਰ ਹੰਕਾਰ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

Satguru Nanak says that one who understands this (that is, one
who accepts the universally applicable Command of God),
gets rid of one's ego.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣੁ ॥

ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

One who is capable, sings the praise of God.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥

ਕੋਈ ਉਸਦੀ ਦਿੱਤੀ ਦਾਤ ਨੂੰ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ।
Some sing His blessings, considering them as His symbol (blessings).

ਗਾਵੈ ਕੇ ਗੁਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ ॥

ਕੋਈ ਉਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਵਡਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
Some sing His virtues and His splendid prestige.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਵਿਦਿਆ ਵਿਖਮੁ ਚੀਚਾਰੁ ॥

ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
Some try to sing the difficult task of God's praise through one's intellect.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਸਾਜਿ ਕਰੇ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥

ਕੋਈ ਉਸਨੂੰ ਸਰੀਰ ਸਾਜ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਖ ਕੇ, ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
Some sing His praise that He gives life and takes it away.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਜੀਅ ਲੈ ਫਿਰਿ ਦੇਹ ॥

ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਝ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਦ ਕੱਢ ਕੇ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।
Some sing His praise that He takes life away, and then restores it in another form.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈ ਦੂਰਿ ॥

ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੂਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਦੂਰ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ।
Some sing that He is very far and distant.

ਗਾਵੈ ਕੇ ਵੇਖੈ ਹਾਦਰਾ ਹਦੂਰਿ ॥

ਪਰ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਸਭ ਥਾਈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।
While some sing that He is close and present everywhere, and is watching everyone.

ਕਥਨਾ ਕਥੀ ਨ ਆਵੈ ਤੇਟਿ ॥

ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ ਵਿੱਚ ਕਥੇ ਗਏ ਕਥਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।
There is no limit to the descriptions that have been stated in His praise.

ਕਥਿ ਕਥਿ ਕਥੀ ਕੋਟੀ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ॥

ਭਾਵੇਂ ਕਰੋੜਾਂ ਕਥਨਹਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਕਥਨੀਆਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਾਰ ਕਹੀਆਂ ਹਨ।
Millions have given millions of descriptions, millions of times (in His praise).

ਦੇਦਾ ਦੇ ਲੈਦੇ ਥਕਿ ਪਾਹਿ ॥

ਦੇਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਂਦਾ ਹੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਲੈਣਹਾਰ ਥੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
The giver God continues to give, even when the receiver tires of receiving.

ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰਿ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ ॥

ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਜੁਗਾਂ-ਜੁਗਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪਦਾਰਥ ਖਾਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।
Throughout the ages and eras, all the worldly creatures have been feeding on the blessings (wealth) bestowed by God.

ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਰਾਹੁ ॥

ਜਿਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
His Command is the only force, which drives the Universe on its path.

ਨਾਨਕ ਚਿਕਸੈ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਸਦਾ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਉਸਦੇ ਬਲ ਨੂੰ ਕੌਣ ਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
Satguru Nanak says that who can praise the virtues of the
carefree and ever-cheerful God?

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੁ ਨਾਇ ਭਾਖਿਆ ਭਾਉ ਅਪਾਰੁ ॥

ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰੇਮ
ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਬੇਅੰਤ ਹੈ।

God is existent forever, His name is 'True', His language is 'Love'
and He is limit-less.

ਆਖਹਿ ਮੰਗਹਿ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥

ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਦਾਤਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਨੂੰ ਦਾਤਾਂ ਦੇਹ, ਉਹ ਦਾਤਾਰ ਦਾਤਾਂ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।
Everyone seeks blessings from Him and the benefactor God grants them.

ਫੇਰਿ ਕਿ ਅਗੈ ਰਖੀਐ ਜਿਤੁ ਦਿਸੈ ਦਰਬਾਰੁ ॥

ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਭੇਟਾ ਉਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀਏ? ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਸਦਾ ਦਰਬਾਰ ਦਿੱਸ ਪਵੇ।
Then, what can one offer Him, to realise His 'True abode'?

ਮੁਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣੁ ਬੋਲੀਐ ਜਿਤੁ ਸੁਣਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥

ਅਸੀਂ ਮੂੰਹੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੋਲ ਬੋਲੀਏ, ਜਿਸ ਬੋਲ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕਰਕੇ ਹਰੀ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੇ।
What should be spoken, hearing which the God should love us?

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਉਹ ਭੇਟਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈਆਂ ਦੀ
ਵੀਚਾਰ ਦੇ ਬੋਲ ਹੀ ਬੋਲਣ ਜੋਗ ਹਨ ਭਾਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਹੀ ਉਤਮ ਕਾਰਜ ਹਨ ।

Meditating during the divine time of *Amrit Vela* (hours before the
dawn) is that offering; Chanting the True Name of God, while
remembering His Greatness, are those deeds.

ਕਰਮੀ ਆਵੈ ਕਪੜਾ ਨਦਰੀ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥

ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਕੱਪੜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ-ਵਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ
ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

With good actions, the 'cloth' (meaning human body) is obtained,
and with the Grace of God, one obtains enlightenment.

ਨਾਨਕ ਦੇਵੈ ਜਾਣੀਐ ਸਭੁ ਆਪੇ ਸਚਿਆਰੁ ॥ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਹੈ।
Satguru Nanak says that we should consider that everything is the God Himself.

ਬਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ ॥

ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਬਾਪਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਬਣਾਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।
God can neither be established nor be created by anyone.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਇ ॥

ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਆਪ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ।
He is Immaculate and Pure by Himself.

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਮਾਨੁ ॥

ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਮਰਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਹੀ ਮਾਣ ਪਾਇਆ ਹੈ।
Those who serve Him, have obtained respect.

ਨਾਨਕ ਗਾਠੀਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਉ ਅਸੀਂ ਵੀ ਐਸੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਈਏ।
Satguru Nanak asks everyone to join in and sing the praises of God, the treasure trove of all virtues.

ਗਾਠੀਐ ਸੁਣੀਐ ਮਨਿ ਰਖੀਐ ਭਾਉ ॥

ਆਉ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਈਏ ਤੇ ਸੁਣੀਏ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਟਿਕਾਈਏ।
Sing and listen to the praises of God and fill the mind with His love,

ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖੁ ਘਰਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥

ਜੇ ਜੀਵ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੁੱਖ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਘਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
which fills one's heart with happiness and rids one of all the suffering.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੇਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥

ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਤੇ ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਥਾਈਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

The Naam and the knowledge of God can be obtained only through the Guru, it is only through the Guru that one gains the belief that God is present everywhere.

ਗੁਰੁ ਈਸਰੁ ਗੁਰੁ ਕੋਰਖੁ ਬਰਮਾ ਗੁਰੁ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਈ ॥

ਗੁਰੂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸ਼ਿਵ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਹੀ ਗੋਰਖ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਾਈ ਪਾਰਬਤੀ ਹੈ।
Guru Himself is Shiva, He Himself is Gorakh as well as Brahma and He Himself is mother Parvati.

ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਖਾ ਨਾਹੀ ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥

ਜੇ ਮੈਂ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਜਾਣ ਵੀ ਲਵਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਵਰਨਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਕਥਨ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

Even if I realise the greatness of Guru, I cannot describe Him; He cannot be described in words.

ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥

ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਦਿਓ ਕਿ
O *Guru ji* ! make me understand one thing

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੇ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥ ॥

ਸਾਰਿਆਂ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸਰ ਨਾ ਜਾਏ।
that there is only one Giver God for all beings, and that I should never forget Him.

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਕਿ ਨਾਇ ਕਰੀ ॥

ਜੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦਾ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਨਾ ਕੇ ਵੀ ਕੀ ਕੀਤਾ?
Taking a dip in the holy waters of a pilgrimage is worthwhile only if it pleases God;
but if He is not pleased, what achievement is there in taking the dip?

ਜੇਤੀ ਸਿਰਠਿ ਉਪਾਈ ਵੇਖਾ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿ ਮਿਲੈ ਲਈ ॥

ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੀ ਬਣਾਈ ਸਿੱਖਣੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
The more I see the Creation of God, I realise that no one
achieves anything without *karma* (a person's own actions).

ਮਤਿ ਚਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ ॥

ਜੀਵ ਦੀ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਰਤਨ, ਜਵਾਹਰ ਅਤੇ ਮਾਣਕ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ
ਮਿਲਦੇ, ਜੇ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਣ ਲਵੇ ਤਾਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
The human mind has the knowledge of rubies, gems and jewels
(invaluable morals and ethics),
but one doesn't get them until the teachings of the *Guru* are followed.

ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥

ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਦਿਓ ਕਿ
O *Guru ji* ! make me understand one thing

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੇ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥ ॥

ਸਾਰਿਆਂ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸਰ ਨਾ ਜਾਏ।
that there is only one Giver God for all beings, and that I should never forget Him.

ਜੇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਆਰਜਾ ਹੋਰ ਦਸੁਣੀ ਹੋਇ ॥

ਜੇ ਜੀਵ ਦੀ ਉਮਰ ਚਾਰ ਯੁੱਗਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੱਸ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਏ।
Even if one grows ten times older than the four ages,

ਨਭਾ ਖੰਡਾ ਚਿਚਿ ਜਾਣੀਐ ਨਾਲਿ ਚਲੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥

ਨੌਂ ਖੰਡਾਂ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਤੁਰਦੇ ਹੋਣ।
Even if one is recognised across the world and is fan-followed by everyone,

ਚੰਗਾ ਨਾਉ ਰਖਾਇ ਕੈ ਜਸੁ ਕੀਰਤਿ ਜਗਿ ਲੇਇ ॥

ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਨਾਮ ਬਣਾ ਕੇ, ਜੱਗ 'ਤੇ ਜੱਸ ਅਤੇ ਸੋਭਾ ਖੱਟਦਾ ਹੋਵੇ।

Even if one is famous, popular and has made a name for oneself in the world,

ਜੇ ਤਿਸੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਤ ਚਾਤ ਨ ਪੁਛੈ ਕੇ ॥

ਜੇ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੇਠ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਖਬਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਣੀ।

Despite all that, if the person is not blessed by God, then no one gives any attention (to the unblessed person).

ਕੀਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟੁ ਕਰਿ ਦੇਸੀ ਦੇਸੁ ਧਰੇ ॥

ਉਹ ਕੀੜਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕੀੜਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਏਗਾ।

Such a person is counted as a 'lowly worm within worms' and 'a sinner within sinners'.

ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣਿ ਗੁਣੁ ਕਰੇ ਗੁਣਵੰਤਿਆ ਗੁਣੁ ਦੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਰਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਅਤੇ ਗੁਣਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੁਣ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Satguru Nanak says that God grants virtues to the ignorant as well as to the knowledgeable ones.

ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਣਈ ਜਿ ਤਿਸੁ ਗੁਣੁ ਕੋਇ ਕਰੇ ॥ ॥

ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਅੰਦਰ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ।

No one in this world can grant virtues to the God.

ਸੁਣਿਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਿ ਨਾਥ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਸਾਧਾਰਨ ਜੀਵ ਸਿੱਧ, ਪੀਰ, ਦੇਵਤੇ ਅਤੇ ਸੁਆਮੀ ਬਣਦੇ ਹਨ।

By listening to the God's Name (Naam), ordinary humans become mystics, spiritual teachers, demi-Gods, yogic masters.

ਸੁਣਿਐ ਧਰਤਿ ਧਰਲ ਆਕਾਸ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਦਾ ਆਸਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ।

Only by listening to Naam, one realises that earth and sky rely upon God.

ਸੁਣਿਐ ਦੀਪ ਲੋਮ ਪਾਤਾਲ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸੋਝੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਰੇ ਦੀਪਾਂ, ਲੋਕਾਂ, ਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

Only by listening to Naam, one realises that God is omni-present across continents, planets and nether (lower) worlds.

ਸੁਣਿਐ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਲੁ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਡਰਾ ਸਕਦੀ।

One who listens to Naam, does not fear death.

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Satguru Nanak says that God's devotees are always in bliss.

ਸੁਣਿਐ ਦੁਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

By listening to Naam, one's pain and sins are destroyed.

ਸੁਣਿਐ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਇੰਦੁ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਜੀਵ ਸ਼ਿਵ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, one can attain the status of *Shiva*, *Brahma* and *Indra*.

ਸੁਣਿਐ ਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਣ ਮੰਦੁ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਮੰਦਾ ਮਨੁਖ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, even an evil person starts praising the God.

ਸੁਣਿਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਤਨਿ ਭੇਦ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਜੀਵ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, one realises the path of unification with the God (enlightenment), and understands the mysteries of human body.

ਸੁਣਿਐ ਸਾਸਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਵੇਦ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਹੀ ਜੀਵ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ, ਸਿਮ੍ਰਿਤਾਂ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, one understands the *Shastras*, *Smrities* and the *Vedas*.

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
Satguru Nanak says that God's devotees are always in bliss.

ਸੁਣਿਐ ਦੁਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, one's pain and sins are destroyed.

ਸੁਣਿਐ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨੁ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਸੱਚ, ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
By listening to *Naam*, truth, satisfaction and wisdom are obtained.

ਸੁਣਿਐ ਅਠਸਠਿ ਕਾ ਇਸਨਾਨੁ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਮਾਨੋ ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੈ।
Listening to *Naam* is like taking a dip in the holy waters of sixty eight pilgrimages.

ਸੁਣਿਐ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥

ਵਿੱਦਿਆ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, one gets the same respect that is obtained after mastering education.

ਸੁਣਿਐ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਹਿਜੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
By listening to *Naam*, one can easily focus (meditate) on God.

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Satguru Nanak says that God's devotees are always in bliss.

ਸੁਣਿਐ ਦੁਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

By listening to Naam, one's pain and sins are destroyed.

ਸੁਣਿਐ ਸਰਾ ਗੁਣਾ ਕੇ ਗਾਹ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਜੀਵ ਬੇਅੰਤ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

By listening to Naam, one obtains infinite wisdom.

ਸੁਣਿਐ ਸੇਖ ਪੀਰ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਸ਼ੇਖ, ਪੀਰ ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

The ones who listen to Naam, become wealthy, mystics and kings.

ਸੁਣਿਐ ਅੰਧੇ ਪਾਵਹਿ ਰਾਹੁ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵੀ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

By listening to Naam, even the blind find their way.

ਸੁਣਿਐ ਹਾਥ ਹੋਵੈ ਅਸਗਾਹੁ ॥

ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਅਥਾਹ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਦੀ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

By listening to Naam, one understands the vastness of the world.

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Satguru Nanak says that the devotees are always in bliss.

ਸੁਣਿਐ ਦੁਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

By listening to Naam, one's pain and sins are destroyed.

ਮੰਨੇ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

The state of a devotee who accepts (and develops faith on)

God's Name (Naam), is beyond description.

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਤਾਂ ਪਿਛੋਂ ਪਛੁਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕਹੀ ਹੈ।
One who tries to describe regrets the attempt later.

ਕਾਗਦਿ ਕਲਮ ਨ ਲਿਖਣਹਾਰੁ ॥

ਲਿਖਣਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਕਲਮ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਅਵਸਥਾ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।
No scribe can describe the state of a devotee on paper.

ਮੰਨੇ ਕਾ ਬਹਿ ਕਰਨਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀਚਾਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
One can only thoughtfully discuss the state of mind of the
God's devotees.

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਕਿ
God's Name is unsullied by the worldly illusion (*Maya*).

ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥੧੨॥

ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਏ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
Only when one accepts it, one can understand it.

ਮੰਨੈ ਸੁਰਤਿ ਹੋਵੈ ਮਨਿ ਬੁਧਿ ॥

ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਅੰਦਰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਗਿਆਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
By realization of the God's Name, one's mind and intellect
gains spiritual knowledge.

ਮੰਨੈ ਸਗਲ ਭਵਣ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥

ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਭਵਨਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
By realizing *Naam*, one becomes aware of all universes.

ਮੰਨੈ ਮੁਹਿ ਚੋਟਾ ਨਾ ਖਾਇ ॥

ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਜੀਵ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।
By realizing *Naam*, one is not stumbled down by immorality.

ਮੰਨੈ ਜਮ ਕੈ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਜਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਭਾਵ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

By realizing *Naam*, one is absolved from the cycle of life and death.

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਕਿ
God's Name is unsullied by the worldly illusion (*Maya*).

ਜੇ ਕੇ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੇਇ ॥੧੩॥

ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਏ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
Only when one accepts it, one can understand it.

ਮੰਨੈ ਮਾਰਗਿ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।
One who realizes *Naam*, does not face any hurdles of immorality.

ਮੰਨੈ ਪਤਿ ਸਿਉ ਪਰਗਟੁ ਜਾਇ ॥

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੋਭਾ ਖੱਟ ਕੇ ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
One who realizes *Naam*, earns name, fame and departs from this world with respect.

ਮੰਨੈ ਮਗੁ ਨ ਚਲੈ ਪੰਥੁ ॥

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।
One who realizes *Naam*, does not follow the ritualistic path.

ਮੰਨੈ ਧਰਮ ਸੇਤੀ ਸਨਬੰਧੁ ॥

ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
One who realizes *Naam*, builds a direct relationship with righteousness.

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਕਿ
God's Name is unaffected by the worldly illusion (*Maya*).

ਜੇ ਕੇ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੇਇ ॥੧੪॥

ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਏ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
Only when one accepts it, one can understand it.

ਮੰਨੈ ਪਾਵਹਿ ਮੇਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥

ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦੁਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
One who realizes *Naam*, finds the doors to enlightenment.

ਮੰਨੈ ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ॥

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।
One who realizes *Naam*, reforms his family with faith in God.

ਮੰਨੈ ਤਰੈ ਤਾਰੇ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ॥

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਆਪ ਤਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਦਾ ਹੈ।
One who realizes God's Name, liberates himself and others.

ਮੰਨੈ ਨਾਨਕ ਭਵਹਿ ਨ ਭਿਖ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਮੰਗਦਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰਦਾ।
Satguru Nanak says that one who realizes *Naam*, does not wander to beg.

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਕਿ
God's Name is unaffected by the worldly illusion (*Maya*).

ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥੧੫॥

ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਏ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
Only when one accepts it, one can understand it.

ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨੁ ॥

ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨ ਤੇ ਪਰਧਾਨ ਹਨ।

Those who are consciously associated with *Naam*, are accepted and lead the world.

ਪੰਚੇ ਪਾਵਹਿ ਦਰਗਹਿ ਮਾਨੁ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਆਦਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।
Such people are respected in the God's abode.

ਪੰਚੇ ਸੋਹਹਿ ਦਰਿ ਰਾਜਾਨੁ ॥

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਸੋਭਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।
They are respected in the royal courts as well.

ਪੰਚਾ ਕਾ ਗੁਰੁ ਏਕੁ ਧਿਆਨੁ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਨਿਤ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
These accepted people focus single-mindedly on the *Guru* only.

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰਤੇ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰਾਂਗਾ।
If anyone claims of describing the actions of the Creator God,

ਕਰਤੇ ਕੈ ਕਰਣੈ ਨਾਹੀ ਸੁਮਾਰੁ ॥

ਪਰ ਕਰਤੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਸ ਦੀ ਲੀਲਾ ਬੇਅੰਤ ਹੈ।
one can never enumerate all the actions of the Creator.

ਧੌਲੁ ਧਰਮੁ ਦਇਆ ਕਾ ਪੁਤੁ ॥

ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ ਧਰਮ ਹੈ, ਉਹ ਦਇਆ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ।
The bull of righteousness (*dharma/religion*) carries the earth,
and is the son of mercy
(Mercy and compassion are the foundation of religion).

ਸੰਤੋਖੁ ਥਾਪਿ ਰਖਿਆ ਜਿਨਿ ਸੁਤਿ ॥

ਉਸ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਤ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
God has knit everything in place on earth through the patience.

ਜੇ ਕੋ ਬੁਝੈ ਹੋਵੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
One who understands this secret, becomes a true human.

ਧਰਲੈ ਉਪਰਿ ਕੇਤਾ ਭਾਰੁ ॥

ਬਲਦ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਭਾਰ ਹੈ?
How much weight does the bull carry?
(people used to think that a bull carries the weight of earth).

ਧਰਤੀ ਹੋਰੁ ਪਰੈ ਹੋਰੁ ਹੋਰੁ ॥

ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪਰੈ ਹੋਰ ਕਈ ਧਰਤੀਆਂ ਹਨ।

(*Satguru Nanak says*) There are many more planets beyond the planet earth.

ਤਿਸ ਤੇ ਭਾਰੁ ਤਲੈ ਕਵਣੁ ਜੋਰੁ ॥

ਉਸ ਭਾਰ ਥੱਲੇ ਕਿਹੜਾ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਪੁਰਾਤਨ ਮਿੱਥ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਧਰਤੀ ਬਲਦ ਦੇ ਸਿੰਗਾ ਤੇ ਖੜੀ ਏ ਤਾਂ ਬਲਦ ਕਿਸ ਤੇ ਖੜਾ ਏ)

What holds the weight of those planets?

(The universe is held in place by righteousness)

ਜੀਅ ਜਾਤਿ ਰੰਗਾ ਕੇ ਨਾਵ ॥

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਜਾਤੀਆਂ, ਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜੀਵ ਹਨ।

People of several castes, creed, colour and names inhabit the earth,

ਸਭਨਾ ਲਿਖਿਆ ਵੁਡੀ ਕਲਮ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਦਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਲਮ ਨੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਤਾ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

their destiny has been written by the God Himself.

ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥

ਹੋਰ ਕੌਣ ਇਹ ਲੇਖਾ ਲਿਖਣਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

Who else knows how destiny is written?

ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਕੇਤਾ ਹੋਇ ॥

ਜੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੋ ਜਾਏਗਾ? ਭਾਵ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

How much extensive would be that account (of destiny), if it is ever to be written?

ਕੇਤਾ ਤਾਣੁ ਸੁਆਲਿਹੁ ਰੂਪੁ ॥

ਉਸਦਾ ਕਿੰਨਾ ਬਲ ਹੈ, ਕਿੰਨਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਹੈ।

How powerful is He, how much impressive is His form?

ਕੇਤੀ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਕੌਣੁ ਕੁਤੁ ॥

ਕਿੰਨੀ ਦਾਤ ਹੈ, ਕੌਣ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ- ਮਿਣਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

How much generous is He,
who can keep an account of this?

ਕੀਤਾ ਪਸਾਉ ਏਕੋ ਕਵਾਉ ॥

ਇੱਕ ਬਚਨ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਸਾਰਾ ਪਸਾਰਾ ਪਸਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

With just one word, He has created everything.

ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਏ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ॥

ਉਸ ਤੋਂ ਹੀ ਲੱਖਾਂ ਦਰਿਆ ਵਹਿਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ।

He is the source of millions of rivers.

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਚੀਚਾਰੁ ॥

ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ?

I am not capable of understanding the phenomenal nature of
Your universe.

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥

ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

I am not capable of being a sacrifice onto You even once.

ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥

ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਾਰ ਚੰਗੀ ਹੈ।

Whatever You (God) prefer, that itself is good.

ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੬॥

ਹੇ ਆਕਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੂੰ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈਂ।

O formless God ! You are eternal.

ਅਸੰਖ ਜਪ ਅਸੰਖ ਭਾਉ ॥

ਅਨੇਕ ਜੀਵ ਤੈਨੂੰ ਜਪਦੇ ਹਨ, ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Countless people repetitively meditate on You, countless others
love you

ਅਸੰਖ ਪੂਜਾ ਅਸੰਖ ਤਪ ਤਾਉ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤਪ ਸਾਧ ਰਹੇ ਹਨ।

Countless people pray to You, while countless others are
performing disciplined spiritual practice.

ਅਸੰਖ ਗਰੰਥ ਮੁਖਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
Countless people are reciting various scriptures.

ਅਸੰਖ ਜੋਗ ਮਨਿ ਰਹਹਿ ਉਦਾਸ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਵਲੋਂ ਉਦਾਸ ਰਹਿ ਕੇ ਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
Countless Yogis have detached themselves from worldly affairs.

ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਚੀਚਾਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਐਸੇ ਭਗਤ ਹਨ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
There are countless devotees, who are discussing about the virtues and knowledge of the God.

ਅਸੰਖ ਸਤੀ ਅਸੰਖ ਦਾਤਾਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਜੀਵ ਹਨ, ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਦਾਤੇ ਹਨ।
There are countless pious people as well as countless generous ones.

ਅਸੰਖ ਸੂਰ ਮੁਹ ਭਖ ਸਾਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਸੂਰਮੇ ਹਨ, ਜੋ ਯੁਧ ਵਿੱਚ ਸਸਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਟਾਂ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ।
There are countless warriors, who endure the onslaught of war weapons.

ਅਸੰਖ ਮੋਨਿ ਲਿਖ ਲਾਇ ਤਾਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਐਸੇ ਮੋਨੀ (ਚੱਪ ਰਹਿਨ ਵਾਲੇ) ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਰਸ ਸਮਾਧੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।
Countless people practice silence and remain in deep meditation.

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ?
I am not capable of understanding the phenomenal nature of Your universe.

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥

ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

I am not capable of being a sacrifice onto You even once.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥

ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਾਰ ਚੰਗੀ ਹੈ।

Whatever You (God) prefer, that itself is good.

ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੭॥

ਹੇ ਆਕਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੂੰ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈਂ।

O formless God ! You are eternal.

ਅਸੰਖ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਮਹਾਨ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਮੂਰਖ ਹਨ।

There are countless spiritually blind and foolish people.

ਅਸੰਖ ਚੋਰ ਹਰਾਮਖੋਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਹੱਕ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਚੋਰ ਹਨ।

Countless people steal and cheat others.

ਅਸੰਖ ਅਮਰ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ਜੋਰ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਧੌਕੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਕਰਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Countless people rule forcibly and die.

ਅਸੰਖ ਗਲਵਚ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਗਲ ਵੱਚ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੂਨੀ ਹਨ।

Countless people murder and butcher by beheading.

ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਇੱਥੋਂ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Countless people commit sin and die.

ਅਸੰਖ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੇ ਫਿਰਾਹਿ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਝੂਠੇ ਝੂਠ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Countless liars remain busy in living a life of deception.

ਅਸੰਖ ਮਲੇਛ ਮਲੁ ਭਖਿ ਖਾਹਿ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਐਸੇ ਖੋਟੀ ਮੱਤ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਗੰਦਗੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।
Countless people with degraded intellect eat dirt.

ਅਸੰਖ ਨਿੰਦਕ ਸਿਰਿ ਕਰਹਿ ਭਾਰੁ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਨਿੰਦਕ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।
Countless cynics carry the weight of criticism upon themselves.

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੇ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।
Satguru Nanak says that I have only reflected on these ideas.

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥

ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।
I am not capable of being a sacrifice onto You even once.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥

ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਾਰ ਚੰਗੀ ਹੈ।
Whatever You (God) prefer, that itself is good.

ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੮॥

ਹੇ ਆਕਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੂੰ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈਂ।
O formless God ! You are eternal.

ਅਸੰਖ ਨਾਵ ਅਸੰਖ ਥਾਵ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਹਨ।
You (The God) are known by countless names and places.

ਅਗੰਮ ਅਗੰਮ ਅਸੰਖ ਲੋਅ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤੇਰੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ।
There are countless universes (created by You), where no one has ever reached.

ਅਸੰਖ ਕਹਹਿ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ਹੋਇ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੈਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਖਿਆਂ ਵੀ ਸਿਰ ਤੇ ਭਾਰ ਹੀ ਚੜਦਾ ਹੈ।

Even referring to Your Creations as countless, is like carrying the weight on one's head (meaning, the expression of 'countless' is also far from reality).

ਅਖਰੀ ਨਾਮੁ ਅਖਰੀ ਸਾਲਾਹ ॥

ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Words call out Your name and it is through words that Your praise is sung.

ਅਖਰੀ ਗਿਆਨੁ ਗੀਤ ਗੁਣ ਗਾਹ ॥

ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਗਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੀਤ ਤੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

It is through words that knowledge is obtained, it is through words that the praises of Your virtues are sung.

ਅਖਰੀ ਲਿਖਣੁ ਬੋਲਣੁ ਬਾਣਿ ॥

ਬਾਣੀ ਲਿਖਣਾ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

It is through Words that one writes and speaks languages.

ਅਖਰਾ ਸਿਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਖਾਣਿ ॥

ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮੱਥੇ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Words narrate one's destiny.

ਜਿਨਿ ਏਹਿ ਲਿਖੇ ਤਿਸੁ ਸਿਰਿ ਨਾਹਿ ॥

ਜਿਸਨੇ ਇਹ ਅੱਖਰ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲੇਖ ਨਹੀਂ।

The one (God) who has written these (words of destiny), is Himself free of destiny.

ਜਿਵ ਫੁਰਮਾਏ ਤਿਵ ਤਿਵ ਪਾਹਿ ॥

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੋਗਦੇ ਹਨ।

Humans experience emotions (both happiness and sadness), as per the Command of God.

ਜੇਤਾ ਕੀਤਾ ਤੇਤਾ ਨਾਉ ॥

ਜੇ ਕੁਝ ਹਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਭ ਨਾਮ ਰੂਪ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

Whatever God has done, He has done it through *Naam*.

ਬਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਹੀ ਕੇ ਥਾਉ ॥

ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

There is no place without Your *Naam*.

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ?

What capacity do I have to reflect on the phenomenal nature of Your Creation?

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥

ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

I am not capable of being a sacrifice onto You even once.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥

ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਾਰ ਚੰਗੀ ਹੈ।

Whatever You (God) prefer, that itself is good.

ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੯॥

ਹੇ ਆਕਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੂੰ ਸਦਾ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈਂ।

O formless God ! You are eternal.

ਭਰੀਐ ਹਥੁ ਪੈਰੁ ਤਨੁ ਦੇਹ ॥

ਜੇ ਹੱਥ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਲਿਬੜ ਜਾਏ।

When hands, feet or the body becomes dirty,

ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ ਉਤਰਸੁ ਖੇਹ ॥

ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਤਿਆਂ ਉਹ ਮੈਲ ਉੱਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

the dirt is washed away with water.

ਮੂਤ ਪਲੀਤੀ ਕਪੜ ਹੋਇ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਕੱਪੜਾ ਪਿਸ਼ਾਬ ਨਾਲ ਗੰਦਾ ਹੋ ਜਾਏ।

When cloth gets soiled with urine,

ਦੇ ਸਾਬੂਣ ਲਈਐ ਓਹੁ ਧੋਇ ॥

ਤਾਂ ਸਾਬੂਣ ਲਾਇਆਂ ਉਹ ਧੋਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

it is washed with soap.

ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥

ਜੇ ਮੱਤ ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਏ।

When the intellect gets fully spoiled with sins,

ਓਹੁ ਧੋਏ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥

ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

the sins are washed by deeply meditating on *Naam*.

ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਆਖਣੁ ਨਾਹਿ ॥

ਕੇਵਲ ਆਖਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੁੰਨੀ ਤੇ ਪਾਪੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

Just by saying, one does not become a saint or a sinner.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਣਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ ॥

ਜੀਵ ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕਰਮ ਕਰੇਗਾ, ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਸਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਉਕਰ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਏਗਾ।

One accumulates and carries forward the fruits (results) of one's own actions (*karma*).

ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ ॥

ਜੀਵ ਤੂੰ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਬੀਜਦਾ ਹੈ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਫਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

One reaps what one sows.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ ॥੨੦॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ ਹੀ ਜੀਵ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਜੰਮਦਾ ਮਰਦਾ ਹੈ।

Satguru Nanak says that both birth and death occur, as per the Command of God.

ਤੀਰਥ ਤਪੁ ਦਇਆ ਦਤੁ ਦਾਨੁ ॥

ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ, ਤਪੱਸਿਆ, ਦਇਆ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਦਾਨ ਦੇਣਾ

Going on a pilgrimage, doing a disciplined spiritual practice,
being kind and doing charity (being merciful and generous),

ਜੇ ਕੋ ਪਾਵੈ ਤਿਲ ਕਾ ਮਾਨੁ ॥

ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ
ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

one can enjoy the fruits (of the above-mentioned actions), for
just a little while.

ਸੁਣਿਆ ਮੰਨਿਆ ਮਨਿ ਕੀਤਾ ਭਾਉ ॥

ਜਿਸਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਤਾ

Whosoever listens, realizes and loves God from the bottom of
one's heart,

ਅੰਤਰਗਤਿ ਤੀਰਥਿ ਮਲਿ ਨਾਉ ॥

ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਤੀਰਥ ਉੱਤੇ ਮਲ-ਮਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

they have cleansed themselves in the waters of their inner
pilgrimage.

ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਮੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥

ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਦਿੱਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

All virtues are Yours, I have no virtues.

ਭਿਣੁ ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥

ਬਿਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

Without virtues, one cannot practice devotion.

ਸੁਅਸਤਿ ਆਥਿ ਬਾਣੀ ਬਰਮਾਉ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੇਰੀ ਜੈ ਹੋਵੇ, ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਮਾਇਆ, ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੈਂ।

O God I may victory be Yours, You Yourself are illusion (Maya),
wisdom (scripture) and the creator.

ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥

ਤੂੰ ਸਦਾ ਸੱਚ ਹੈਂ, ਸੁੰਦਰ ਹੈਂ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਹੈ।
You are the eternal truth, magnificent and ever joyful.

ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਕਵਣੁ ਕਵਣੁ ਥਿਤਿ ਕਵਣੁ ਵਾਰੁ ॥

ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਵੇਲਾ ਸੀ, ਕਿਹੜਾ ਵਕਤ ਸੀ, ਕਿਹੜੀ ਥਿੱਤ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਵਾਰ ਸੀ।
What was the occasion, time, date and day?

ਕਵਣਿ ਸਿ ਰੁਤੀ ਮਾਹੁ ਕਵਣੁ ਜਿਤੁ ਹੋਆ ਆਕਾਰੁ ॥

ਕਿਹੜੀ ਰੁੱਤ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਸਾਰ
ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

in which season and month, did the formless God create this
world?

ਵੇਲ ਨ ਪਾਈਆ ਪੰਡਤੀ ਜਿ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ਪੁਰਾਣੁ ॥

ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ, ਜੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੱਭਣ।

The learned *Pandits* haven't found it;
they could have found it, only if it had been mentioned in the
Puranas.

ਵਖਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਕਾਈਆ ਜਿ ਲਿਖਨਿ ਲੇਖੁ ਕੁਰਾਣੁ ॥

ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜੇ ਕੁਰਾਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੇਖ
ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਿਲੇ।

The learned *Qazis* couldn't find it as well;
they could have found it, only if it had been mentioned in the
Quran.

ਥਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨਾ ਜੋਗੀ ਜਾਣੈ ਰੁਤਿ ਮਾਹੁ ਨਾ ਕੋਈ ॥

ਉਸ ਥਿੱਤ, ਵਾਰ, ਰੁੱਤ ਅਤੇ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੋਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।

No *Yogi* knows that date, day, season and month.

ਜਾ ਕਰਤਾ ਸਿਰਠੀ ਕਉ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੇਈ ॥

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ
ਹੈ।

Only the Creator God knows the time, when He created this
world.

ਕਿਥ ਕਰਿ ਆਖਾ ਕਿਥ ਸਾਲਾਹੀ ਕਿਉ ਚਰਨੀ ਕਿਥ ਜਾਣਾ ॥

ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਵੇਂ ਵਰਨਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

How can I praise His virtues, describe and know about them?

ਨਾਨਕ ਆਖਣਿ ਸਭੁ ਕੇ ਆਖੈ ਇਕ ਦੂ ਇਕੁ ਸਿਆਣਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਧ ਸਿਆਣਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

Satguru Nanak says that the wisest of the wise say in His praise that

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡੀ ਨਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ॥

ਉਹ ਸਾਹਿਬ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

He is Great, His *Naam* is the Greatest,
and everything happens as per His will.

ਨਾਨਕ ਜੇ ਕੇ ਆਪੋ ਜਾਣੈ ਅਗੈ ਗਇਆ ਨ ਸੋਹੈ ॥੨੧॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਪਾਏਗਾ।

Satguru Nanak says that the one who self-praises oneself, will not attain honour later on (in the court of God).

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ ॥

ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪਾਤਾਲ ਹੀ ਪਾਤਾਲ ਅਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਹੀ ਆਕਾਸ਼ ਹਨ।

There are millions of nether (lower) worlds and (higher) skies.

ਓੜਕ ਓੜਕ ਭਾਲਿ ਥਕੇ ਵੇਦ ਕਹਨਿ ਇਕ ਵਾਤ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਆਖਰ ਸਾਰੇ ਥੱਕ ਗਏ, ਪਰ ਵੇਦ ਇੱਕ ਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Everyone has gone tired searching them, but none has found the end of God's Creations;
however, the *Vedas* state one thing

ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ ਅਸੁਲੁ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ॥

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰਿਖੀ, ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣ ਇੱਕ ਹੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।

hundreds of sages, eighteen *Puranas* state only one real truth:

ਲੇਖਾ ਹੋਇ ਤ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ ॥

ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲੇਖਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲਿਖੀਏ, ਲੇਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਮੁੱਕ ਗਏ।

If there be any estimate (of the Creations of God), they could be documented;

in attempts to account for the Creations of God, the sages themselves passed away.

ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ ॥੨੨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਡਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ -ਆਪੇ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

Satguru Nanak says that the God is known as 'Great', and only He knows about Himself.

ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਿ ਏਤੀ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈਆ ॥

ਸਲਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਏਨੀ ਬੁੱਧੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਪਾਰਾਵਾਰ ਪਾ ਲੈਣ

Several people have praised God, but they do not possess the intellect to understand Him.

ਨਦੀਆ ਅਤੇ ਵਾਹ ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦਿ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ ॥

ਜਿਵੇਂ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਛਾਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਭਾਵ ਸਮੁੰਦਰ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਗਤ ਵੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Like the rivers and water streams, which upon mixing with the ocean, cannot be recognised as distinct from the ocean (meaning, transform into the ocean itself; similarly the God's devotees immerse themselves in the God).

ਸਮੁੰਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲੁ ਧਨੁ ॥

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾ ਦਾ ਰਾਜ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਤੇ ਫੈਲਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪਹਾੜ ਭੂਖੇ ਪਏ ਹਨ, ਭਾਵ ਅਪਾਰ ਧੰਨ ਦੌਲਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
Kings and Emperors, whose rule extends to the oceans, in
which islands and places of immense wealth are located,

ਕੀੜੀ ਤੁਲਿ ਨ ਹੋਵਨੀ ਜੇ ਤਿਸੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰਹਿ ॥੨੩॥

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚੋਂ ਤੂੰ ਨਾ ਵਿਸਰੇਂ ਉਹਨਾ ਸਾਮਣੇ ਉਹ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਲੋਕ
ਕੀੜੀ ਜਿਨ੍ਹੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ।

they do not hold the status of even an 'ant', in front of those -
who do not forget God from their minds.

ਅੰਤੁ ਨ ਸਿਫਤੀ ਕਹਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥

ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ।

Endless are the God's virtues;
endless are those who speak about His virtues.

ਅੰਤੁ ਨ ਕਰਣੈ ਦੇਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਾਤਾਂ ਦਾ

Endless are His creations and blessings.

ਅੰਤੁ ਨ ਵੇਖਣਿ ਸੁਣਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥

ਵੇਖਿਆਂ ਤੇ ਸੁਣਿਆਂ ਭੀ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

Even by seeing or hearing, His virtues cannot be estimated.

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕਿਆ ਮਨਿ ਮੰਤੁ ॥

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸੋਚ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ
ਸਕਦਾ।

One cannot understand the limits of God's thinking.

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕੀਤਾ ਆਕਾਰੁ ॥

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ।

There is no end to His creation.

ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਾਰਾਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

There is no limit to His extent.

ਅੰਤ ਕਾਰਣਿ ਕੇਤੇ ਬਿਲਲਾਹਿ ॥
ਉਸਦਾ ਅੰਤ ਜਾਨਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਤਰਲੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।
Several seek to know His limits.

ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਪਾਏ ਜਾਹਿ ॥
ਉਸਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।
But one cannot find His limits.

ਏਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
ਇਸ ਅੰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।
No one knows the limits.

ਬਹੁਤਾ ਕਹੀਐ ਬਹੁਤਾ ਹੋਇ ॥
ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ।
The more one describes (Him), the more He turns out to be.

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਊਚਾ ਥਾਉ ॥
ਉਹ ਸਾਹਿਬ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ
God is great and His abode is also great.

ਊਚੇ ਉਪਰਿ ਊਚਾ ਨਾਉ ॥
ਉਸ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਨਾਮ।
His *Naam* is even greater than the Great 'Him'.

ਏਵਡੁ ਊਚਾ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥
ਜੇ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ
If there be anyone else, as great as the God,

ਤਿਸੁ ਊਚੇ ਕਉ ਜਾਣੈ ਸੋਇ ॥
ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕੇਗਾ।
only then one can understand the great God.

ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ਆਪਿ ॥
ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਉਹ ਆਪ ਹੈ, ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
He Himself knows the extent of His Greatness.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਕਰਮੀ ਦਾਤਿ ॥੨੪॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਤਾਂ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।
Satguru Nanak says that God grants blessings, as per His kindness.

ਬਹੁਤਾ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਨਾ ਜਾਇ ॥

ਉਸਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਲਿਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।
His kindness is so great, that it cannot be fully described.

ਵੱਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥

ਉਹ ਵੱਡਾ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਤਿਲ ਮਾਤਰ ਵੀ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ।
*He is the biggest giver,
He does not have even a slightest of greed.*

ਕੇਤੇ ਮੰਗਹਿ ਜੋਧ ਅਪਾਰ ॥

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਯੋਧੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ।
Several warriors seek (beg) from Him.

ਕੇਤਿਆ ਗਣਤ ਨਹੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
The numbers (of those, seeking Him) cannot be imagined.

ਕੇਤੇ ਖਪਿ ਤੁਟਹਿ ਵੇਕਾਰ ॥

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਪ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
Several die after wasting their lives in immorality.

ਕੇਤੇ ਲੈ ਲੈ ਮੁਕਰੁ ਪਾਹਿ ॥

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦਾਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
*Several take blessings from God,
and then refuse to acknowledge them.*

ਕੇਤੇ ਮੂਰਖ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ ॥

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮੂਰਖ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਖਾਣੀ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਸਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
Several foolish continue to eat without gratitude.

ਕੇਤਿਆ ਦੁਖ ਝੁਖ ਸਦ ਮਾਰ ॥

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਐਸੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੁੱਖ ਤੇ ਭੁੱਖ ਦੀ ਮਾਰ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।
Several suffer the torture of poverty and hunger.

ਏਹਿ ਭਿ ਦਾਤਿ ਤੇਰੀ ਦਾਤਾਰ ॥

ਹੇ ਦਾਤੇ! ਇਹ ਵੀ ਤੇਰੀ ਹੀ ਦਾਤ ਹੈ।

O benefactor God ! that is also Your blessing/giving.

ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੀ ਭਾਣੈ ਹੋਇ ॥

ਕੈਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਹਰੀ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Liberation from bondage is obtained by aligning with the will of God.

ਹੋਰੁ ਆਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥

ਰਜ਼ਾ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੁਝ ਵੀ ਆਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

No one can state any way, other than accepting the will of God.

ਜੇ ਕੋ ਖਾਇਕੁ ਆਖਣਿ ਪਾਇ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਮੂਰਖ ਕੁਝ ਆਖਦਾ ਹੈ।

If any fool states (differently),

ਉਹੁ ਜਾਣੈ ਜੇਤੀਆ ਮੁਹਿ ਖਾਇ ॥

ਉਹੀ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨੀਆਂ ਉਹ ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਭਾਣਾ ਨਾ ਮੰਨ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿੰਦਾ ਹੈ।

The fool only later understands the suffering obtained (by not accepting the will of God).

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥

ਹਰੀ ਆਪ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

God knows everything, and He Himself gives.

ਆਖਹਿ ਸਿ ਭਿ ਕੋਈ ਕੋਇ ॥

ਕੋਈ-ਕੋਈ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ

Some people say and acknowledge that

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੈ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ॥

ਜਿਸਨੂੰ ਹਰੀ ਆਪ ਆਪਣੀ ਸਿਫਤ ਸਾਲਾਹ ਕਰਨੀ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

whoever is blessed by the God Himself to sing His praises,

ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥੨੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ।

Satguru Nanak says that such a person is the King of Kings

ਅਮੁਲ ਗੁਣ ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰ ॥

ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਉਸਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਅਨਮੋਲ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸੱਚਾ ਵਪਾਰ।
God's virtues are invaluable,
and invaluable is His dealings (in 'true' virtues).

ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰੀਏ ਅਮੁਲ ਭੰਡਾਰ ॥

ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਉਸਦੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਜਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭੰਡਾਰ।
Invaluable are the sages who practice His trade,
and invaluable is His treasures.

ਅਮੁਲ ਆਵਹਿ ਅਮੁਲ ਲੈ ਜਾਹਿ ॥

ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਜੋ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਜੋ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਸੱਚ ਦਾ ਸੌਦਾ
ਖਰੀਦ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
Invaluable are those who come to You (God),
invaluable are those who deal in truth with You.

ਅਮੁਲ ਭਾਇ ਅਮੁਲ ਸਮਾਹਿ ॥

ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਜੋ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
Invaluable are those who love you,
and invaluable are those who imbibe themselves in You.

ਅਮੁਲ ਧਰਮੁ ਅਮੁਲ ਦੀਬਾਣੁ ॥

ਅਣਮੁੱਲਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਣਮੁੱਲਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰ।
Invaluable is Your law (of righteousness),
and invaluable is Your court.

ਅਮੁਲ ਤੁਲੁ ਅਮੁਲੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥

ਅਣਮੁੱਲੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਤੱਕੜੀ ਅਤੇ ਅਣਮੁੱਲੇ ਹਨ ਤੇਰੇ ਵੱਟੇ।
Invaluable are your weighing scales (justice),
and invaluable are the weights (parameters).

ਅਮੁਲੁ ਬਖਸ਼ੀਸ ਅਮੁਲੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥

ਤੇਰੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਅਣਮੁੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਨੀਸ਼ਾਨ ਵੀ ਅਣਮੁੱਲਾ ਹੈ।
Invaluable are Your blessings,
and invaluable is Your recognition.

ਅਮੁਲੁ ਕਰਮੁ ਅਮੁਲੁ ਭੁਰਮਾਣੁ ॥

ਤੇਰੀ ਰਹਿਮਤ ਵੀ ਅਣਮੁੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਅਣਮੁੱਲਾ ਹੈ।

Invaluable is Your grace,
and invaluable is Your command.

ਅਮੁਲੁ ਅਮੁਲੁ ਆਖਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥

ਤੂੰ ਅਣਮੁੱਲ ਹੀ ਅਣਮੁੱਲ ਹੈਂ, ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

You are invaluablely invaluable,
it is difficult to narrate Your virtues.

ਆਖਿ ਆਖਿ ਰਹੇ ਲਿਭ ਲਾਇ ॥

ਆਖਦੇ-ਆਖਦੇ ਉਸਦੀ ਸਿਫਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਭ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

While narrating Your virtues,
one gets engrossed in You.

ਆਖਹਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ ॥

ਵੇਦਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਪਾਠੀ ਵੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Even those who read the *Vedas* and *Puranas*,
praise Your virtues.

ਆਖਹਿ ਪੜੇ ਕਰਹਿ ਵਖਿਆਣ ॥

ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

Scholars also recite Your *Naam*,
and elaborate about You.

ਆਖਹਿ ਬਰਮੇ ਆਖਹਿ ਇੰਦ ॥

ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Brahma and *Indra* also praise Your virtues.

ਆਖਹਿ ਗੋਪੀ ਤੈ ਗੋਵਿੰਦ ॥

ਗੋਪੀਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

The *Gopis* and (Lord) *Krishna* also praise Your virtues.

ਆਖਹਿ ਈਸਰ ਆਖਹਿ ਸਿਧ ॥

ਸ਼ਿਵ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਵੀ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(Lord) *Shiva* and the Hermits also praise Your virtues.

ਆਖਹਿ ਕੇਤੇ ਕੀਤੇ ਬੁਧ ॥

ਸਾਰੇ ਬੁੱਧ ਜੋ ਤੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।

All the planets that You have created, praise Your virtues.

ਆਖਹਿ ਦਾਨਵ ਆਖਹਿ ਦੇਵ ॥

ਦੈਂਤ ਅਤੇ ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Demons and demi-Gods also praise Your virtues.

ਆਖਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵ ॥

ਦੇਵਤੇ, ਆਦਮੀ, ਮੁਨੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਸੇਵਕ ਜਨ ਵੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Demi-Gods, humans, sages and all devotees, praise Your virtues.

ਕੇਤੇ ਆਖਹਿ ਆਖਣਿ ਪਾਹਿ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਫਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Several praise Your virtues, and continue to try and praise You.

ਕੇਤੇ ਕਹਿ ਕਹਿ ਉਠਿ ਉਠਿ ਜਾਹਿ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦੇ-ਲਾਉਂਦੇ ਇਥੋਂ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

Several people have departed from earth while trying to estimate the extent of Your virtues

(Despite continuous efforts, the vastness of God could not be estimated).

ਏਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਰਿ ਕਰੇਹਿ ॥

ਜੇ ਤੂੰ ਏਨੇ ਹੀ ਹੋਰ ਬਣਾ ਦਵੇਂ, ਜਿੰਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਹਨ।

Even if You create the same number of people, as You had already created,

ਤਾ ਆਖਿ ਨ ਸਕਹਿ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥

ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਕੋਈ ਤੈਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

they will still fail to narrate Your vastness.

ਜੇਵਛੁ ਭਾਵੈ ਤੇਵਛੁ ਹੋਇ ॥

ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਵਿਸਥਾਰ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਓਡਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

You extend as much as You like.

ਨਾਨਕ ਜਾਣੈ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

Satguru Nanak says that the true God knows everything.

ਜੇ ਕੇ ਆਖੈ ਬੋਲੁ ਵਿਗਾਰੁ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਬੜਬੋਲਾ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗੇ

If a bigmouth person tries to describe Him,

ਤਾਂ ਲਿਖੀਐ ਸਿਰਿ ਗਾਵਾਰਾ ਗਾਵਾਰੁ ॥੨੬॥

ਤਾਂ ਉਹ ਮੂਰਖਾਂ ਸਿਰ ਮੂਰਖ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

that person is counted as 'the foolish among the fools'.

ਸੋ ਦਰੁ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ ॥

ਉਸਦਾ ਦਰ ਅਤੇ ਘਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਭ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

What does His doorway, His abode look like?,
where He resides and takes care of all.

ਵਾਜੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ ਕੇਤੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ ॥

ਉੱਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਰਾਗ ਅਤੇ ਵਾਜੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ, ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

Several enchanting sounds resonate there,
and several musicians play different instruments.

ਕੇਤੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਨਿ ਕੇਤੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਰਾਗਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਰਾਗੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Several Ragas (melodies) alongwith their companions, sound
there; and several vocalists sing various melodies.

ਗਾਵਹਿ ਤੁਹਨੋ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮੁ ਦੁਆਰੇ ॥

ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਅਗਨੀ ਤੈਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰਮਰਾਜ ਵੀ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Air, water and fire sing (praise) about You, even Yama (the
demi-God of death) sings at Your doorstep.

ਗਾਵਹਿ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਹਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥

ਚਿਤ੍ਰ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਜੋ ਲਿਖਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ 'ਤੇ
ਧਰਮਰਾਜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੇਰਾ ਹੀ ਜੱਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Chitra and Gupt (the accountants of Karma), on whose report,
Yama examines (a person's actions), also sing Your praises.

ਗਾਵਹਿ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਦੇਵੀ ਸੋਹਨਿ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ ॥

ਤੇਰੇ ਸਵਾਰੇ ਹੋਏ ਸ਼ਿਵ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਦੇਵੀਆਂ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

The decorated Shiva, Brahma and the Goddesses, also sing
your praises.

ਗਾਵਹਿ ਇੰਦ ਇਦਾਸਣਿ ਬੈਠੇ ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ ॥

ਆਪਣੇ ਤਖਤ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਇੰਦਰ ਵੀ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Seated on his throne, even Indra along with other dieties, sing
at Your doorstep.

ਗਾਵਹਿ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ ਗਾਵਨਿ ਸਾਧ ਵਿਚਾਰੇ ॥

ਸਮਾਧੀ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਸਾਧ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Those in deep meditation and the knowledgeable sages, sing about You.

ਗਾਵਨਿ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ ਗਾਵਹਿ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ ॥

ਜਤੀ, ਸਤੀ, ਸੰਤੋਖੀ ਅਤੇ ਹਠੀ ਸੂਰਮੇ ਵੀ ਤੇਰਾ ਜਸ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

The celibate, the faithful, the satisfied and the persevere brave sing Your praises.

ਗਾਵਨਿ ਪੰਡਿਤ ਪੜਨਿ ਰਖੀਸਰ ਚੁਗੁ ਚੁਗੁ ਵੇਦਾ ਨਾਲੇ ॥

ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮਹਾਂਰਿਖੀ ਜੋ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਵੇਦਾਂ ਸਮੇਤ ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

The learned and the knowledgeable sing Your praises, along with the Vedas, in all ages.

ਗਾਵਹਿ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ ਸੁਰਗਾ ਮਛ ਪਇਆਲੇ ॥

ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਸਵਰਗ, ਮਾਤ-ਲੋਕ, ਅਤੇ ਪਾਤਾਲ ਤਿੰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

Enchanting damsels/beauties, who fascinate in the heaven, on earth and the nether world, are singing Your praises.

ਗਾਵਨਿ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ ॥

ਤੇਰੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਰਤਨ ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

The precious gems created by You, sing Your praises, along with the sixty eight pilgrimages.

ਗਾਵਹਿ ਜੇਧ ਮਹਾਬਲ ਸੁਰਾ ਗਾਵਹਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ॥

ਮਹਾਂਬਲੀ ਯੋਧੇ, ਸੂਰਮੇ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀਆਂ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

Powerful and brave warriors, and the four sources of creation sing Your praises.

ਗਾਵਹਿ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਤੰਡਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਧਾਰੇ ॥

ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਖੰਡ ਅਤੇ ਚੱਕਰ, ਜੋ ਤੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਟਿਕਾ ਰੱਖੇ ਹਨ, ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

Planets, solar systems and galaxies established by you, sing Your praises.

ਸੇਈ ਤੁਧੁਨੋ ਗਾਵਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ ॥
ਤੇਰੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਰਸ ਵਾਲੇ ਉਹੀ ਭਗਤ ਤੈਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।
Only those devotees who imbibe themselves within You and
whom You like, sing Your praises.

ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਗਾਵਨਿ ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਵੀਚਾਰੇ ॥
ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਤੈਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।
(Satguru Nanak says) I cannot describe everyone who sings
Your praises, how much can I know?

ਸੇਈ ਸੇਈ ਸਦਾ ਸਦੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ॥
ਉਹ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਸਦਾ ਅਟੱਲ ਹੈ।
The true God is always present, His greatness is forever.

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ ॥
ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ, ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਭਾਵ
ਮਰਦਾ ਨਹੀ, ਜਿਸਨੇ ਇਹ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੈ।
God is present today and will continue to be there in the future
also (He is indestructible).

ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਿਨਸੀ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ॥
ਜਿਸਨੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ, ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੀ ਮਾਇਆ ਰਚੀ ਹੈ।
He has created this illusory world of multiple colours and types

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੇ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਜਿਵ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
ਜਿਵੇਂ ਉਸਦੀ ਰਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਚੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।
He looks at His creation, as per His wish.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੇਈ ਕਰਸੀ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦਾ।
He does whatever He likes,
no one can command Him.

ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਿਬੁ ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ ॥੨੭॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ, ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ,
ਜੀਵ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।
Satguru Nanak says that He is the King, King of the Kings and
everyone should abide by His will.

ਮੁੰਦਾ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਮੁ ਪਤੁ ਝੋਲੀ ਧਿਆਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਬਿਝੁਤਿ ॥

ਹੇ ਯੋਗੀ! ਸੰਤੋਖ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰ, ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਖੱਪਰ ਤੇ ਝੋਲੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੁਆਹ ਲਾ।

O Yogi ! wear the 'earrings' of satisfaction, carry the 'bowl' of hard work and apply the 'ash' of God's meditation' onto your body.

ਖਿੰਥਾ ਕਾਲੁ ਕੁਆਰੀ ਕਾਇਆ ਜੁਗਤਿ ਡੰਡਾ ਪਰਤੀਤਿ ॥

ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਦੀ ਗੋਦੜੀ ਬਣਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਰੱਖਣਾ ਤੇਰੀ ਜੋਗ ਦੀ ਜੁਗਤੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ 'ਤੇ ਸਿਦਕ ਰੱਖਣਾ ਜੋਗ ਦਾ ਡੰਡਾ ਹੈ।

Make the 'fear of death' your blanket, keep the body pure with the skill of your disciplined spiritual practice, make 'faith in God' your stick

(Yogis carry stick as a symbol of spirituality and to maintain posture during meditation).

ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ ॥

ਹੇ ਜੋਗੀ! ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਜਾਨਣਾ ਤੇਰਾ ਆਈ ਪੰਥ (ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਹੈ, ਮਨ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

O Yogi ! consider the whole world as one - as one community; one who wins his inner self wins the whole world.

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥

ਕੇਵਲ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ।

Salutations to that God

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੨੮॥

ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਰੰਭ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਨਾਸ਼ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਰੇਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸਰੂਪ ਵਾਲਾ ਹੈ।

who has been in existence since the beginning, who is pure, who has no start, no end, and who exists in the same form across all the ages.

ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਣਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦ ॥

ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦਇਆ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭੰਡਾਰੀ ਬਣਾ, ਇਲਾਹੀ ਨਾਦ ਨੂੰ ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣ।

Make 'knowledge' your food and compassion your 'attendant',
hear the 'celestial sound' in every heart.

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ ॥

ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਦਾ ਆਪ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਸਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਖੜਨ ਵਾਲੇ ਸੁਆਦ ਹਨ।

He is everyone's master, the entire world is within His control;
(forgetting such God and) seeking the miraculous powers, one
drifts away from the (all-powerful) God.

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ ॥

ਸੰਜੋਗ ਅਤੇ ਵਿਜੋਗ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵ ਦਾ ਲੇਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Both union and separation drive the work of the world,
one receives what is written in one's destiny.

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥

ਕੇਵਲ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ।

Salutations, only to that God

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੨੯॥

ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਰੰਭ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਨਾਸ਼ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਰੇਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਵੇਸ ਵਾਲਾ ਹੈ।

who has been in existence since the beginning, who is pure,
who has no start, no end, and who exists in the same form
across all the ages.

ਏਕਾ ਮਾਈ ਜੁਗਤਿ ਵਿਆਈ ਤਿਨਿ ਚੇਲੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥

ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਅਥਵਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹੋਈ।

All the three demi-Gods, *Brahma*, *Vishnu* and *Shiva*, were born (from that one God) through His illusion (*Maya*).

ਇਕੁ ਸੰਸਾਰੀ ਇਕੁ ਭੰਡਾਰੀ ਇਕੁ ਲਾਏ ਦੀਬਾਣੁ ॥

ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਬ੍ਰਹਮਾ), ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਵਿਸ਼ਨੂੰ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਸ਼ਿਵ) ਹੈ।

Among them, one is the Creator (*Brahma*), one is the Giver (*Vishnu*) and one is the Destroyer (*Shiva*).

ਜਿਵ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ ਜਿਵ ਹੋਵੈ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥

ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

God runs the world as per His will and command.

ਓਹੁ ਵੇਖੈ ਓਨਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਬਹੁਤਾ ਏਹੁ ਵਿਭਾਣੁ ॥

ਇਹ ਵੱਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਵ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ।

It is surprising that God can see everyone, but mortal beings cannot see Him.

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥

ਕੇਵਲ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ।

Salutations, only to that God

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੩੦॥

ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਰੰਭ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਨਾਸ਼ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਰੇਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਵੇਸ ਵਾਲਾ ਹੈ।

who has been in existence since the beginning, who is pure, who has no start, no end, and who exists in the same form across all the ages.

ਆਸਣੁ ਲੋਇ ਲੋਇ ਭੰਡਾਰ ॥

ਹਰੇਕ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਹਨ।

God's seat (authority) and storehouses (resources) are present
in all the worlds.

ਜੇ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਸੁ ਏਕਾ ਵਾਰ ॥

ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਹੀ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ
ਤੱਕ ਮੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ।

whatever was put in them, was put only once.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥

ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਰਚ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

God watches over the world after creating it.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਹਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਸੱਚੇ ਹਨ।

Satguru Nanak says that God's work is true.

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥

ਕੇਵਲ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ।

Salutations, only to that God

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੩੧॥

ਜੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਜੇ ਆਰੰਭ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਜੇ ਨਾਸ਼ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ
ਹਰੇਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਵੇਸ ਵਾਲਾ ਹੈ।

who has been in existence since the beginning, who is pure,
who has no start, no end, and who exists in the same form
across all the ages.

ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੋ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ॥

ਜੇ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਜੀਭ ਤੋਂ ਲੱਖ ਜੀਭਾਂ ਬਣ ਜਾਣ, ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀਹ ਲੱਖ ਹੋ ਜਾਣ।

If my one tongue multiplies to a *lakh*,
and the *lakh* multiplies to twenty *lakhs*.

ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੋੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ॥

ਹਰੇਕ ਜੀਭ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਾਂ।

If I recite the God's Name (*Naam*), millions of times with each tongue.

ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ ॥

ਇਹ ਤਾਂ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਮਹੱਲ ਦੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਹਨ,
ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਈਦਾ ਹੈ।

This route leads to the steps of the palace of my husband-God;
when I take those steps, I will become 'one' with God.

ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ॥

ਆਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੀਸ ਆਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਕਾਸ਼
'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਈਏ।

Hearing about the skies, the ants also aspire to reach the skies.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ॥੩੨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਰਹਿਮਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਬੂਠੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ
ਵਡਿਆਈ ਝੂਠੀ ਹੈ।

Satguru Nanak says that one can attain God only by His grace;
the boastings of a liar are fake.

ਆਖਣਿ ਜੋਰੁ ਚੁਪੈ ਨਹ ਜੋਰੁ ॥

ਜੀਵ ਦੀ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ।

With one's strength, one can neither speak nor remain silent
(The act of speaking and remaining silent is not under the
control/ambit of a human).

ਜੋਰੁ ਨ ਮੰਗਣਿ ਦੇਣਿ ਨ ਜੋਰੁ ॥

ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

With one's strength, one can neither ask nor give.

ਜੋਰੁ ਨ ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਨਹ ਜੋਰੁ ॥

ਜੰਮਣ ਅਤੇ ਮਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

With one's strength, one can neither be born nor die.

ਜੋਰੁ ਨ ਰਾਜਿ ਮਾਲਿ ਮਨਿ ਸੋਰੁ ॥

ਰਾਜ ਤੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਹੀਂ।

With one's strength, one cannot obtain kingdom or wealth.

ਜੋਰੁ ਨ ਸੁਰਤੀ ਗਿਆਨਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥

ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੁਰਤੀ ਟਿਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Even reflecting on knowledge and practicing stillness (meditation) is not due to one's own effort.

ਜੋਰੁ ਨ ਜੁਗਤੀ ਛੁਟੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥

ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਇਆਵੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਜਾਏ।

One does not have the strength to escape from this illusory world.

ਜਿਸੁ ਹਥਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸੋਇ ॥

ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਉਹੀ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਕੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

The one who has the whole strength (the God), is the only one capable of using it.

ਨਾਨਕ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਨ ਕੋਇ ॥੩੩॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਚਾ ਤੇ ਨੀਵਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Satguru Nanak says that no one is superior or inferior.

ਰਾਤੀ ਰੁਤੀ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ॥

ਰਾਤਾਂ, ਰੁੱਤਾਂ, ਥਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰ।

Nights, seasons, dates and days

ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥

ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਅੱਗ ਅਤੇ ਪਤਾਲ

Air, water, fire and hell

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਥਾਪਿ ਰਖੀ ਧਰਮ ਸਾਲ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰਖਿਆ ਹੈ।

e has created the earth in the midst of all these, disciplining them in strict order.

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਕੇ ਰੰਗ ॥

ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਵੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੀਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ।

He has created creatures of different colours and types.

ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਨਾਮ ਹਨ।

They are known by several names.

ਕਰਮੀ ਕਰਮੀ ਹੋਇ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੇਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Everyone is judged by their actions (*karma*).

ਸਚਾ ਆਪਿ ਸਚਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥

ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਵੀ ਸੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਦਰਬਾਰ ਵੀ ਸੱਚਾ ਹੈ।

God is true and His court is also true.

ਤਿਥੈ ਸੋਹਨਿ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣੁ ॥

ਉੱਥੇ ਸਾਧ-ਜਨ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

There, the saints are honoured.

ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥

ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਡਿਆਈ ਰੂਪੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

With God's grace and benevolence, they are recognised there.

ਕਚ ਪਕਾਈ ਓਥੇ ਪਾਇ ॥

ਉੱਥੇ ਜੀਵ ਦੀ ਕਚਿਆਈ-ਪਕਿਆਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

There, one comes to know the strengths and weakness of mortal beings.

ਨਾਨਕ ਗਇਆ ਜਾਏ ਜਾਇ ॥੩੪॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸੱਚੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗਿਆਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਕਚਿਆਈ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪਕਿਆਈ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈ।

Satguru Nanak says that only when one reaches the God's abode, one realises who is strong and who is weak.

ਧਰਮ ਖੰਡ ਕਾ ਏਹੋ ਧਰਮੁ ॥

ਧਰਮ ਖੰਡ ਦਾ ਇਹੋ ਧਰਮ ਹੈ, ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

that is the duty of 'righteousness section'
(as mentioned above).

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਕਾ ਆਖਹੁ ਕਰਮੁ ॥

ਹੁਣ ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਦਾ ਕੰਮ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ।

(*Satguru Nanak* says) I will now tell about the 'knowledge section'.

ਕੇਤੇ ਪਰਣ ਪਾਣੀ ਵੈਸੰਤਰ ਕੇਤੇ ਕਾਨ ਮਹੇਸ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹਵਾਵਾਂ, ਪਾਣੀ, ਅੱਗਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਹਨ।

There are several winds, waters, fires and several *Krishnas* and *Shivas*.

ਕੇਤੇ ਬਰਮੇ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਅਹਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਕੇ ਢੇਸ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਰੂਪ, ਰੰਗ ਤੇ ਲਿਬਾਸ ਕਰਕੇ ਰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ।

There are several creations in various forms, colours and costumes.

ਕੇਤੀਆ ਕਰਮ ਝੂਮੀ ਮੇਰ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਧੂ ਉਪਦੇਸ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਤੀਆਂ, ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ, ਧੂਅ ਭਗਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

There are several earths, several mountains, several devotees like *Dhruv* and others who give discourses.

ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਇੰਦਰ, ਚੰਦਰਮਾ, ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਹਨ।

There are several *Indras*, moons, suns and worlds.

ਕੇਤੇ ਸਿਧ ਬੁਧ ਨਾਥ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਦੇਵੀ ਵੇਸ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਧ, ਬੁੱਧ ਅਵਤਾਰ, ਸੁਆਮੀ ਅਤੇ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇ ਲਿਬਾਸ ਹਨ।

There are several sages, *avatars of Buddha*, Kings and Goddesses.

ਕੇਤੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਰਤਨ ਸਮੁੰਦ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਦੇਵਤੇ, ਦੈਂਤ, ਮੁਨੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਰਤਨ ਹਨ।

There are several demi-Gods, demons, sages and oceans full of jewels.

ਕੇਤੀਆ ਖਾਣੀ ਕੇਤੀਆ ਬਾਣੀ ਕੇਤੇ ਪਾਤ ਨਰਿੰਦ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਖਾਣੀਆਂ, ਬਾਣੀਆਂ, ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹਨ।

There are several sources of creations, languages, Kings and Emperors.

ਕੇਤੀਆ ਸੁਰਤੀ ਸੇਵਕ ਕੇਤੇ ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਅੰਤੁ ॥੩੫॥

ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਸੇਵਕ ਹਨ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਕਰਤੇ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

There are several, who practice different types of meditations; *Satguru Nanak* says that God has no end.

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਮਹਿ ਗਿਆਨੁ ਪਰਚੰਡੁ ॥

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

In the 'knowledge section' - knowledge is supreme.

ਤਿਥੈ ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਕੋਡ ਅਨੰਦੁ ॥

ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੋੜਾਂ ਰਾਗਾਂ ਤੇ ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

In that state, one experiences ecstatic happiness, equivalent to the joy of millions of musics and theatres.

ਸਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਰੂਪੁ ॥

ਸਰਮ ਖੰਡ ਦਾ ਲੱਛਣ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ।

Beauty is the core of the 'modesty section'.

ਤਿਥੈ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਐ ਬਹੁਤੁ ਅਨੁਪੁ ॥

ਉੱਥੇ ਮਨ ਦੀ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਘਾੜਤ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਉੱਚੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

There, one experiences a higher state of awareness, an enlightened state of mind.

ਤਾ ਕੀਆ ਗਲਾ ਕਥੀਆ ਨਾ ਜਾਹਿ ॥

ਇਸ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

One cannot describe the details of this section.

ਜੇ ਕੇ ਕਹੈ ਪਿਣੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਛੁਤਾਉਂਦਾ ਹੈ।

If one describes, then regrets later.

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਮਨਿ ਬੁਧਿ ॥

ਉੱਥੇ ਸੁਰਤੀ, ਮੱਤ, ਮਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

There, the consciousness, understanding, mind and intellect are shaped.

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ ਸੁਰਾ ਸਿਧਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥੩੬॥

ਉੱਥੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਤੇ ਸਿੱਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁੱਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

There, the mortal beings are purified for transformation into demi-Gods and the accomplished ones.

ਕਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜੋਰੁ ॥

ਕਰਮ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਜੀਵ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਬਚਨ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ।

Those who reach that realm of *Karma*, their words always come true.

ਤਿਥੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਰੁ ॥

ਉੱਥੇ ਹੋਰ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ।

Mere mortals (devoid of God's devotion) cannot reach there.

ਤਿਥੈ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ ॥

ਉੱਥੇ ਕੇਵਲ ਜੋਧੇ ਤੇ ਮਹਾਂਬਲੀ ਸੂਰਮੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Only warriors and the mighty go there.

ਤਿਨ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਹਰੀ ਰਮਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

God resides within them

(the devotees become 'one' with the God).

ਤਿਥੈ ਸੀਤੋ ਸੀਤਾ ਮਹਿਮਾ ਮਾਹਿ ॥

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ ਪਰੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Their thoughts are imbued in God's glory.

ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਕਥਨੇ ਜਾਹਿ ॥

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਵਰਨਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

Their form cannot be described.

ਨਾ ਓਹਿ ਮਰਹਿ ਨ ਠਾਗੇ ਜਾਹਿ ॥

ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਠੱਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

They do not die and are never deceived.

ਜਿਨ ਕੈ ਰਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

in whose thoughts, the God resides.

ਤਿਥੈ ਭਗਤ ਵਸਹਿ ਕੇ ਲੋਅ ॥

ਉੱਥੇ ਭਗਤ ਲੋਕ ਦਾ ਹੀ ਵਾਸਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉੱਚ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Only the devotees who have attained an enlightened state of mind, reside there.

ਕਰਹਿ ਅਨੰਦੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥

ਉਹ ਸੱਚਾ ਹਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸਦਾ ਖੇੜੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
The true God resides in them and they live in a constant state of joy.

ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥

ਸੱਚ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੈ।
God lives in *Sachkhand* (the realm of truth).

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥

ਉਹ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਕਰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

He creates mortal beings, watches over them (takes care of them) and blesses them.

ਤਿਥੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡ ॥

ਉੱਥੇ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਹਿੱਸੇ, ਦੇਸ਼ ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਹਨ।
Several regions, countries and universes are present there.

ਜੇ ਕੋ ਕਥੈ ਤ ਅੰਤ ਨ ਅੰਤ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ।
Whoever tried describing them (God's Creations), could not find an end of their vastness.

ਤਿਥੈ ਲੋਅ ਲੋਅ ਆਕਾਰ ॥

ਉੱਥੇ ਬੇਅੰਤ ਲੋਕ ਤੇ ਰੂਪ ਹਨ।
Endless worlds and forms are present there.

ਜਿਵ ਜਿਵ ਹੁਕਮੁ ਤਿਥੈ ਤਿਵ ਕਾਰ ॥

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਓਵੇਂ ਓਵੇਂ ਹੀ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
Everything happens as God commands.

ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
God watches over His creation and rejoices by observing it.

ਨਾਨਕ ਕਥਨਾ ਕਰੜਾ ਸਾਰੁ ॥੨੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਹੇ ਵਰਗੇ ਸਖਤ ਸੱਚ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਵ
ਇਸ ਖੰਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ।

*Satguru Nanak says that I have narrated the absolute truth -
one can only experience that state and cannot describe it.*

ਜਤੁ ਪਾਹਾਰਾ ਧੀਰਜੁ ਸੁਨਿਆਰੁ ॥

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਨੂੰ ਭੱਠੀ ਤੇ ਧੀਰਜ ਨੂੰ ਸੁਨਿਆਰਾ ਬਣਾ।

*Make celibacy/self control the 'furnace' and patience the
'goldsmith'.*

ਅਹਰਣਿ ਮਤਿ ਵੇਦੁ ਹਥੀਆਰੁ ॥

ਅਕਲ ਨੂੰ ਅਹਿਰਣ ਤੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ।

*Make intelligence the 'anvil' (iron block) and knowledge the
'tool'.*

ਭਉ ਖਲਾ ਅਗਨਿ ਤਪ ਤਾਉ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਡਰ ਪੌਂਕਣੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਖਤ ਤਪੱਸਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗ ਬਣਾ।

*Make fear of God the 'fan' and disciplined spiritual practice the
'fire'.*

ਭਾਂਡਾ ਭਾਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਤੁ ਢਾਲਿ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਪਾ।

Take the utensil of 'love' and fill it with the 'ambrosial nectar'.

ਘੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲ ॥

ਐਸੀ ਸੱਚੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਘੜਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

In this true institution, the word/hymn is created.

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ ਤਿਨ ਕਾਰ ॥

ਇਹ ਕਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

*Such actions (as described above) are performed only by
those, who receive God's blessings.*

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੩੮॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੀਵ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

Satguru Nanak says that God delights the mortal beings just with his graceful glance.

ਸਲੋਕੁ ॥ ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ ॥

ਹਵਾ ਗੁਰੂ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਾ ਹੈ।

Air is the master/'Guru', water the 'father' and earth the 'great mother'.

ਦਿਵਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ ॥

ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੋਵੇਂ ਖਿਡਾਵਾ-ਖਿਡਾਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਆਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Both day and night are the baby-sitters; in whose hands the whole world plays.

ਚੰਗਿਆਈਆ ਬੁਰਿਆਈਆ ਵਾਰੈ ਧਰਮੁ ਹਦੂਰਿ ॥

ਧਰਮਰਾਜ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਚੰਗੇ-ਮੰਦੇ ਕਰਮ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ।

Yama (the demi-God of death) accounts for both the good and bad actions of the mortal beings, in the presence of God.

ਕਰਮੀ ਆਪੇ ਆਪਣੀ ਕੇ ਨੇੜੈ ਕੇ ਦੂਰਿ ॥

ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਜੀਵ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਦੂਰ।

As per their actions, some come closer to God, while some wander far away.

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

Those who have meditated on God's Name (Naam), and have done the hard work of meditation,

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ॥੨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉੱਜਲੇ ਮੁੱਖ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਛੁੱਟ ਜਾਣਗੇ।

Satguru Nanak says that such devotees are illustrious, and several others will be emancipated along with them.

ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭਤੇ ॥

ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥

One Lord; With the Blessings of the True Guru.
by *patshahi* (Satguru) 10 *Chaupai* (type of poetry)

ਪੁਨਿ ਰਾਛਸ ਕਾ ਕਾਟਾ ਸੀਸਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਕੇਤ ਜਗਤ ਕੇ ਈਸਾ ॥
ਪੁਹਪਨ ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਗਗਨ ਤੇ ਭਈ ॥ ਸਭਹਿਨ ਆਨ ਬਧਾਈ ਦਈ ॥੧॥
ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਲੋਗਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ॥ ਦੁਸਟਨ ਦਾਹ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ ॥
ਅਖਲ ਭਵਨ ਕੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨਿ ਮੁਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥੨॥

Then the demon was beheaded.
Great Lord who is the owner of the world
and whose flag has a symbol of sword.
At that time there was a rain of flowers from the sky.
All came and congratulated.
Hail! King of all. Hail! King of all.
He is slayer of evil and protector of the poor
He is creator of all creation.
Treat me as your servant and protect me.

ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੌਪਈ ॥

Prayer of the poet. Chaupai (type of poetry meter)

ਹਮਰੀ ਕਰੇ ਹਾਥ ਦੇ ਰੱਛਾ ॥ ਪੁਰਨ ਹੋਇ ਚਿੱਤ ਕੀ ਇੱਛਾ ॥
Protect me, O Lord with your Hands; may all my heart's desires be fulfilled.

ਤਵ ਚਰਨਨ ਮਨ ਰਹੈ ਹਮਾਰਾ ॥ ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ॥੩੭੭॥
May my mind focus on your Feet; sustain me, as your own.377.

ਹਮਰੇ ਦੁਸਟ ਸਭੈ ਤੁਮ ਘਾਵਹੁ ॥ ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੇ ਮੋਹਿ ਬਚਾਵਹੁ ॥
O Lord, Destroy all my enemies and guard me with your Hands.

ਸੁਖੀ ਬਸੈ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾ ॥ ਸੇਵਕ ਸਿੱਖਯ ਸਭੈ ਕਰਤਾਰਾ ॥੩੭੮॥
O, Creator, May my family live in comfort along with all devotees and disciples.378.

ਮੇ ਰੱਛਾ ਨਿਜੁ ਕਰ ਦੇ ਕਰਿਯੈ ॥ ਸਭ ਬੈਰਿਨ ਕੋ ਆਜ ਸੰਘਰਿਯੈ ॥
Always shelter and protect me, O Lord and gather this day all my enemies;

ਪੁਰਨ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ਆਸਾ ॥ ਤੇਰਿ ਭਜਨ ਕੀ ਰਹੈ ਪਿਯਾਸਾ ॥੩੭੯॥
May all my aspirations be fulfilled; let my thirst for your Name remain perpetual.379.

ਤੁਮਹਿ ਛਾਡਿ ਕੋਈ ਅਵਰ ਨ ਧਯਾਉ ॥ ਜੇ ਬਰ ਚਹੈ ਸੁ ਤੁਮਤੇ ਪਾਉ ॥
May I focus on none else except You; and whatever I desire, be obtained from You;

ਸੇਵਕ ਸਿੱਖਯ ਹਮਾਰੇ ਤਾਰਿਯਹਿ ॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਸੌੜੁ ਹਮਾਰੇ ਮਾਰਿਯਹਿ ॥੩੮੦॥
Let my devotees and disciples cross the world-ocean; all my vices be singled out and killed.380.

ਆਪੁ ਹਾਥ ਦੇ ਮੁਝੈ ਉਥਰਿਯੈ ॥ ਮਰਨ ਕਾਲ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਰਿਯੈ ॥
With Your own Hands lift me; and free me from the fear of death;

ਚੁਜੈ ਸਦਾ ਹਮਾਰੇ ਪੱਛਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਯੁਜ ਚੁ ਕਰਿਯਹੁ ਰੱਛਾ ॥੩੮੧॥
Be always there by my side; Supreme Lord, always safeguard me.381.

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਮੁਹਿ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਪਿਯਾਰੇ ॥
Sustainer Lord, always preserve and save me; Most dear, the Protector of the Saints:

ਦੀਨਬੰਧੁ ਦੁਸ਼ਟਨ ਕੇ ਹੰਤਾ ॥ ਤੁਮਹੈ ਪੁਰੀ ਚਤੁਰਦਸ ਕੰਤਾ ॥੩੮੨॥
Friend of the poor, destroyer of the enemies; You are the Master of the fourteen worlds.382.

ਕਾਲ ਪਾਇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਪੁ ਧਰਾ ॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਸ਼ਿਵਚੁ ਅਵਤਾਰਾ ॥
In due course, Brahma appeared in physical form; and in time Shiva was incarnated;

ਕਾਲ ਪਾਇ ਕਰਿ ਬਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ ॥ ਸਕਲ ਕਾਲ ਕਾ ਕੀਯਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ॥੩੮੩॥
In due course, Vishnu manifested himself; all this is the wondrous play of the Temporal Lord.383.

ਜਵਨ ਕਾਲ ਜੋਗੀ ਸ਼ਿਵ ਕੀਯੇ ॥ ਬੇਦ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੁ ਬੀਯੇ ॥
The Temporal Lord, created Shiva and Jogi; just like Brahma, the Master of the Vedas;

ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਲੋਕ ਸਵਾਰਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਾਹਿ ਹਮਾਰਾ ॥੩੮੪॥
The Temporal Lord fashioned the entire Universe; I salute you, Lord.384.

ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਜਗਤ ਬਨਾਯੇ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵ ਸੱਛਨ ਉਪਜਾਯੇ ॥
The Temporal Lord, created the whole world; the gods, demons and perfect beings;

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਏਕੈ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਸਮਝਿਯਹੁ ਹਮਾਰਾ ॥੩੮੫॥
From start to end, He is the only One; I consider Him only as my Guru.385.

ਨਮਸਕਾਰ ਤਿਸ ਹੀ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਜਿਨ ਆਪ ਸਵਾਰੀ ॥
I salute Him, non else, but Him only; who has created Himself and all beings;

ਸਿਵਕਨ ਕੇ ਸਵਗੁਨ ਸੁਖ ਦੀਯੇ ॥ ਸੋੜੁਨ ਕੇ ਪਲ ਮੇ ਬਧ ਕੀਯੇ ॥੩੮੬॥
He bestows Divine virtues and blessings on His devotees; He slays the demons instantly.386

ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਤ ॥ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨਤ ॥
He knows the inner feelings of every heart; He knows the anguish of both the good and the bad;

ਚੀਟੀ ਤੇ ਕੁੰਚਰ ਅਸਬੁਲਾ ॥ ਸਭ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕਰਿ ਫੁਲਾ ॥੩੮੭॥

From the ant to the sold elephant; He casts His limitless blessings and graceful glance on all.387.

ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਪਾਏ ਤੇ ਦੁਖੀ ॥ ਸੁਖ ਪਾਏ ਸਾਧਨ ਕੇ ਸੁਖੀ ॥

He is pained, when He sees His saints in grief; He is joyous, when His saints are happy.

ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੈ ॥ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਪਟ ਪਟ ਕੀ ਜਾਨੈ ॥੩੮੮॥

He knows the inner agony of all; He knows the innermost secrets of each and every heart.388.

ਜਬ ਉਦਕਰਖ ਕਰਾ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਧਰਤ ਤਬ ਦੇਹ ਅਪਾਰਾ ॥

When the Creator projected Himself, His creation manifested itself in many forms;

ਜਬ ਆਕਰਖ ਕਰਤ ਹੈ ਕਬਹੂੰ ॥ ਤੁਮ ਮੇ ਮਿਲਤ ਦੇਹ ਧਰ ਸਭਹੂੰ ॥੩੮੯॥

When at any time He withdraws His creation, all the physical forms are merged into Him.389.

ਜੇਤੇ ਬਦਨ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਭ ਧਾਰੈ ॥ ਆਪੁ ਆਪੁਨੀ ਬੁਝਿ ਉਚਾਰੈ ॥

All the bodies of living beings created in the world speak about Him according to their understanding;

ਤੁਮ ਸਭ ਹੀ ਤੇ ਰਹਤ ਨਿਰਾਲਮ ॥ ਜਾਨਤ ਬੇਦ ਭੇਦ ਅਰੁ ਆਲਮ ॥੩੯੦॥

But O Lord, You live quite apart from everything; this fact is known to the Vedas and the wise.390.

ਨਿਰੰਕਾਰ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰ ਨ੍ਰਿਲੰਭ ॥ ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਦਿ ਅਸੰਭ ॥

The Lord is Formless, flawless, needing no shelter or support: Primal Power, Blemish-less, without a Beginning and Unborn;

ਤਾਕਾ ਮੁਰੁ ਉਚਾਰਤ ਭੇਦਾ ॥ ਜਾਕੇ ਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਬੇਦਾ ॥੩੯੧॥

Only the fool claims boastfully about the knowledge of His secrets, which even the Vedas do not know.391.

ਤਾਕੈ ਕਰਿ ਪਾਹਨ ਅਨੁਮਾਨਤ ॥ ਮਹਾਂ ਮੁਰੁ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਤ ॥

The fool considers Him a stone, but the great fool does not know any secret;

ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਕਰਤ ਸਦਾ ਸ਼ਿਵ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਾ ਚੀਨਤ ਨਹਿ ਭਿਵ ॥੩੯੨॥

He calls Shiva "The Eternal Lord", but he does not know the secret of the Formless Lord.392.

ਆਪੁ ਆਪੁਨੀ ਬੁਝਿ ਹੈ ਜੇਤੀ ॥ ਬਰਨਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਹਿ ਤੇਤੀ ॥

According to one's own intellect, one describes You differently;

ਤੁਮਰਾ ਲਖਾ ਨ ਜਾਇ ਪਸਾਰਾ ॥ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਸਜਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਸਾਰਾ ॥੩੯੩॥

The limits of Your creation cannot be known and how the world was fashioned in the beginning?393.

ਏਕੈ ਰੂਪ ਅਨੁਪ ਸਰੂਪਾ ॥ ਰੀਕ ਭਯੋ ਰਾਵ ਕਹੀਂ ਭੂਪਾ ॥

He has only one unparalleled Form; He manifests Himself as a poor man or a king at different places;

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਕੀਨੀ ॥ ਉਤਕੁਜ ਖਾਨਿ ਬਹੁਰਿ ਰਚਿ ਦੀਨੀ ॥੩੯੪॥

He created creatures from egg, womb, fluid; then He created the plant kingdom.394.

ਕਹੂੰ ਛੁਲਿ ਰਾਜਾ ਹੇ ਬੈਠਾ ॥ ਕਹੂੰ ਸਿਮਟਿ ਭਯੇ ਝੰਕਰ ਇਕੈਠਾ ॥
Somewhere He sits joyfully as a king; somewhere He contracts Himself as Shiva, the Yogi;

ਸਗਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਦਿਖਾਇ ਅਚੰਭਵ ॥ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਰੂਪ ਸੁਯੰਭਵ ॥੩੯੫॥
All His creation unfolds wonderful things; He, the Primal Power, is from the beginning and is Self-Existent.395.

ਅਬ ਰੱਛਾ ਮੇਰੀ ਤੁਮ ਕਰੇ ॥ ਸਿੱਖਯ ਉਬਾਰਿ ਅਸਿੱਖਯ ਸੱਘਰੇ ॥
Now please, keep me under Your protection; grant me virtuous learning and dispel my ignorances

ਦੁਸ਼ਟ ਜਿਤੇ ਉਠਵਤ ਉਤਪਾਤਾ ॥ ਸਕਲ ਮਲੇਫ ਕਰੇ ਰਣ ਖਾਤਾ ॥੩੯੬॥
All the villains, arisings and outrages; all the tyrants be destroyed in the battlefield.396.

ਜੇ ਅਸਿਯੁਜ ਤਵ ਸ਼ਰਨੀ ਪਰੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਖਿਤ ਹੇ ਮਰੇ ॥
Supreme Destroyer, those who sought Your refuge, their enemies meet painful death;

ਪੁਰਖ ਜਵਨ ਪਗੁ ਪਰੇ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਮ ਸੰਕਟ ਸਭ ਟਾਰੇ ॥੩੯੭॥
Those people who fall at Your Feet; You remove all their troubles.397.

ਜੇ ਕਲਿ ਕੇ ਇਕ ਬਾਰ ਧਿਆਏ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਾਲ ਨਿਕਟਿ ਨਹਿ ਐਏ ॥
Those who meditate on the Supreme Destroyer even once, death cannot even approach them;

ਰੱਛਾ ਹੋਇ ਤਾਹਿ ਸਭ ਕਾਲਾ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਅਰਿਸ਼ਟ ਟਰੇ ਤਤਕਾਲਾ ॥੩੯੮॥
They remain protected at all times; their enemies and troubles come to an end instantly.398.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤਨ ਜਾਹਿ ਨਿਹਾਰਿਏ ॥ ਤਾਕੇ ਤਾਪ ਤਨਕ ਮਹਿ ਹਰਿਏ ॥
Upon whomsoever You cast Your blessing and merciful glance; they are freed of their ego instantly;

ਗਿੱਧਿ ਸਿੰਧਿ ਘਰ ਮੇਂ ਸਭ ਹੋਈ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਛਾਹ ਛੈ ਸਕੈ ਨ ਕੋਈ ॥੩੯੯॥
All the worldly and spiritual pleasures are in their homes; none of their enemies can even touch their shadow.399.

ਏਕ ਬਾਰ ਜਿਨ ਤੁਮੈਂ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ਕਾਲ ਫਾਸ ਤੇ ਤਾਹਿ ਉਬਾਰਾ ॥
Whoever remembers You even once; You save them from the noose of death;

ਜਿਨ ਨਰ ਨਾਮ ਤਿਹਾਰੇ ਕਹਾ ॥ ਦਾਰਿਦ ਦੁਸ਼ਟ ਦੇਖ ਤੇ ਰਹਾ ॥੪੦੦॥
Anyone who has recited your Name; is saved from poverty, tyrants and pain.400.

ਖੜਗ ਕੇਤ ਮੈਂ ਸ਼ਰਨਿ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਦੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥
Lord of the Almighty Sword, provides a shield for my protection. With Your Hands you have saved me.

ਸਰਬ ਠੌਰ ਮੇ ਹੋਹੁ ਸਹਾਈ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਦੇਖ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥੪੦੧॥
You bestow help on me at all places and rescue me from pain and the designs of my demons.401.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਮ ਪਰ ਜਗਮਾਤਾ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਾ ਪੂਰਨ ਸੁਭ ਰਾਤਾ ॥
The Mother of the world has been kind towards me and I have completed the book this auspicious night;

ਕਿਲਬਿਖ ਸਕਲ ਦੇਹ ਕੇ ਹਰਤਾ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਦੇਖਿਯਨ ਕੇ ਛੈ ਕਰਤਾ ॥੪੦੨॥
The Lord is the destroyer of all the sins of the body and removes all the malicious and wickedness therein.402.

ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਪੁਜ ਜਬ ਭਏ ਦਯਾਲਾ ॥ ਪੂਰਨ ਕਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਤਤਕਾਲਾ ॥
When the Supreme Destroyer became merciful; this book was successfully completed.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਵੈ ਸੋਈ ॥ ਦੁਖ ਨ ਤਿਸੈ ਬਿਆਪਤ ਕੋਈ ॥੪੦੩॥
The minds desires will be fulfilled; and no pain and suffering will come to the reader thereof.403.

ਅਕਿੱਲ ॥
ARRIL

ਸੁਨੈ ਗੁੰਗ ਜੇ ਯਾਹਿ ਸੁ ਰਸਨਾ ਪਾਵਈ ॥ ਸੁਨੈ ਮੁਝੁ ਚਿਤ ਲਾਇ ਚਤੁਰਤਾ ਆਵਈ ॥
The dumb, who come and listen will be blessed with the tongue to speak; the fool, who will listens attentively, will obtain wisdom;

ਦੁਖ ਦਰਦ ਭੈ ਨਿਕਟ ਨ ਤਿਨ ਨਰ ਕੇ ਰਹੈ ॥ ਹੇ ਜੇ ਯਾਕੀ ਏਕ ਬਾਰ ਚੌਪਈ ਕੇ ਕਰੈ ॥੪੦੪॥
Suffering, pain or fear will leave from the person, who will even once recite this Chaupal - prayer once.404.

ਚੌਪਈ ॥
CHAUPAI

ਸੰਬਤ ਸੰਤ੍ਰੁਰ ਸਹਸ ਭਟਿੰਜੈ ॥ ਅਰਧ ਸਹਸ ਫੁਨਿ ਤੀਨਿ ਕਹਿੰਜੈ ॥
It was Bikrami Samvat 1753;

ਭਾਦ੍ਰਵ ਸੁਦੀ ਅਸ਼ਟਮੀ ਰਵਿ ਵਾਰਾ ॥ ਤੀਰ ਸਤ੍ਰੋਦ੍ਰਵ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਾ ॥੪੦੫॥
It was Sunday *Ashtami*.

The book was completed on the banks of river *Satluj*

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਪਖਸ਼ਾਨੇ ਤ੍ਰਿਜਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਭੂਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੰਬਾਦੇ ਚਾਰ ਸੈ ਚਾਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ
ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੩॥

The book ends here.

ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਨੂੰ।
ਕਾਲੀ ਫੂਰੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਬਦਲ ਲਿਓ ਨੇ ਵੇਸਾਂ ਨੂੰ ।
ਚੰਬੀ, ਸੁਰਖੀ, ਚੀਨੀ ਤਜ, ਗੱਡੇ ਤੇ ਹੋ ਅਸਵਾਰ ਚੱਲੇ।
ਭੈਣੀ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਕਾਤੀ ਮਾਰ ਚੱਲੇ।
ਕਈ ਮਾਰ ਦੁਹੱਥੜਾਂ ਪਿੱਟ ਰਹੇ, ਕਈ ਖੇਣ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਪਏ।
ਮਸਤਾਨੇ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ, ਕਈ ਹਾਲੋਂ ਹੋ ਬੇਹਾਲ ਗਏ।
ਦਿਲ ਤੜਫ ਰਿਹਾ ਸੀ ਬਾਪੂ ਦਾ, ਭਾਈ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।
ਬਿਰਛਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਡਿੱਗ ਡਿੱਗ ਕੇ, ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੂ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲੇ ਹੋ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲੇ ਲੈ ਜਾਣਾ।
ਨਾਂ ਰੋਂਦੇ ਛੱਡ ਅਨਾਥਾਂ ਨੂੰ, ਕੱਲੇ ਹੀ ਰਾਹੇ ਪੈ ਜਾਣਾ।
ਬਾਪ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਾਮ ਮਿਰੇ, ਤੁੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।
ਮੈਂ ਡਿੱਗ ਮਹੱਲੋਂ ਫਿਨ ਭਰ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਪਿਆਲਾ ਪੀਤਾ ਸੀ।
ਹੁਣ ਕਲੀ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਆ ਕੇ, ਮੁੜ ਭਾਣਾ ਇਹ ਵਰਤਾ ਰਹੇ ਹੋ।
ਕਰ ਤਿੱਖਾ ਤੀਰ ਬਿਰਹੋਂ ਦੇ ਨੂੰ, ਮੁੜ ਸੱਲ ਕਲੇਜੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹੋ।
ਭਾਈ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰੋ।
ਮੈਂ ਨਾਲ ਪੁਲਸ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ।
ਐਹ ਹਾਲ ਤੱਕੇ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦਾ, ਇਹ ਕੀਕਣ ਪਿੱਛੇ ਜੀਵਣਗੇ।
ਕੁਛ ਖਾਵਣਗੇ ਨਾ ਪਹਿਨਣਗੇ, ਹਾਂ ਰੱਤ ਜਿਗਰ ਦੀ ਪੀਵਣਗੇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਬਾਹ ਉਲਾਰ ਰਹੇ, ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਧੀਰਜ ਧਰੋ ਤੁਸੀਂ।
ਇਹ ਭਾਣਾ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ, ਕਰ ਮਿੱਠਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜਰੋ ਤੁਸੀਂ।
ਇਹ ਕੰਮ ਹੈ ਮੇਰੇ ਈ ਜਾਵਣ ਦਾ, ਬਿਨ ਮੇਰੇ ਗਏ ਫ਼ਰੀਗੀ ਨੇ।
ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਇਸ ਜਾਬਰ ਤੇ ਅੜਬੰਗੀ ਨੇ।
ਮੈਂ ਭੱਲਾਂ ਕਸ਼ਟ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਇਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਕੇਗਾ।
ਤੁਰ ਜਾਵਣਗੇ ਇਹ ਲੰਡਨ ਨੂੰ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਦਾ ਬੂਟਾ ਸੁੱਕੇਗਾ।
ਇਹ ਦੇਸ਼ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਜਾਸੀ, ਬੰਧਨ ਸਭ ਕੱਟੇ ਜਾਵਣਗੇ।
ਗਊਆਂ ਦੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਹੋਊ, ਨਾਹਰੇ ਪਏ ਸਾਰੇ ਲਾਵਣਗੇ।
ਜਦ ਫੂਰੀ ਕਸਾਈ ਸੁੱਟਣਗੇ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਿਰਤੀ ਲਾਵਣਗੇ।
ਦੁੱਧ ਘਿਉ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਗਣਗੀਆਂ, ਬੱਚੇ ਵੀ ਕੁਦਾੜੇ ਲਾਵਣਗੇ।
ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਤਿਜੁਗ ਦਾ, ਤਦ ਪਹਿਰਾ ਆਣ ਲਗਾਵਾਂਗਾ।
ਜਦ ਮੁੜਕੇ ਮੈਂ ਪਰਦੇਸਾਂ 'ਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੇਰਾ ਪਾਵਾਂਗਾ ।
ਅਵਨੀ ਸਭ ਇੱਕ ਰਸ ਹੋ ਜਾਊ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਵਾਪਸ ਆਵਾਂਗਾ।
ਤਦ ਧਰਮ ਚੱਲੇਗਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਜਪਾਵਾਂਗਾ।

CHINI WALE PRITAM

My beloved got ready for going abroad.

He changed his costume by having a buckle of black shawl.
He was going on cart leaving *chambi*, *surkhi* and *chini* (mares of different colours).

There was an uproar In Sri Bhai In Sahib that he was hitting us
by scythe of separation while going.

Many were hitting their chests with hands and others were pulling their
hairs.

Ecstatic devotees were shrieking and condition of many was getting
miserable.

Father' s heart was floundering, brother' s eyes were shedding tears.

Leaves of the trees were falling and touching his feet with a request,

“O Beloved! Where are you going? Please take us along.

Please don' t go alone leaving us crying and wailing” .

Father pleaded his son Ram that “you did the same in the *Treta* era.

I fell in the palace and drank the cup of death as you left.

Now again in the era of *Kalyug*, you are repeating the same fate.

You are aiming my heart with the sharpened arrow of separation” .

Brother appealed him, “Bhai ji! You remain at home

instead I will go with police, you believe your heart.

Look at the condition of the devotees, how will they live afterwards?

Neither will they wear anything nor eat anything in deep grief.”

Satguru Ji raised his arm and advised all to keep patience.

“This is lord' s destiny, so bear it with patience sweetly.

This is only my work of going out. Without me going out,

Britishers will not leave our country, they are super stubborn.

Their rule will end when I tolerate their agony abroad.

They will return back to London and their ruling plant will get dry.

Our country will get freedom and all restrictions will be over.

Cows will also be free and protected and all will cheer slogans.

The cruel butchers will concentrate on *sewa* (service) after throwing their
knives.

The rivers of milk and butter will be flowing and children will also be
jumping.

Within the era of *Kalyug*, the guard of *Satyug* will return.

ਭਾਈ ਮੀਂਹ

ਮਾਲਵੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਗਰ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੂਠਕ ਆਦਿ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹੋਏ ਘੱਗਰ ਨਦੀ ਤੋਂ ਮਰੋਕੜ ਦਾ ਪੱਤਣ ਲੰਘ ਕੇ ਧਮਧਾਣ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਸਥਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਊ-ਕੁਸ਼ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਯੱਗ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਸੰਦ ਦੱਗੇ ਚੌਧਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਦੱਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਈ ਇੱਕ ਦੁੱਧ ਦੀ ਗਾਗਰ ਭਰ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਘਰ ਸਦਾ ਹੀ ਦੁੱਧ ਰਹੇਗਾ। ਏਥੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪੋਠੋਹਾਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਆ ਮਿਲੀ। ਸੰਗਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੇ ਰਹੇ। ਏਥੇ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚੜਾਵਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿਥੇ ਵੀ ਭੇਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਉਥੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਭਰ ਕੇ ਲੈ ਆਉਂਦਾ। ਸਭ ਨੂੰ ਜਲ ਛਕਾ ਕੇ ਫ਼ਰਸ਼ ਤੇ ਫ਼ੜਕਾਅ ਵੀ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਬਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਦਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਿਰ ਤੇ ਗਾਗਰ ਢੇਣ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮ ਹੋ ਗਏ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਦ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਦਾ ਬਿੰਨ੍ਹ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਕੀੜੇ ਵੀ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਲਏ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਕਿੱਥੇ ਜਾਉਗੇ? ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਵਨ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ।”

ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਦੀ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸੁਣ ਲਈ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਪਸੀਜ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਭਾਈ ਮੀਂਹ ! ਤੂੰ ਧੰਨ ਹੈਂ ! ਤੂੰ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੁੱਤਰ ਕਈ ਆਰਾਮ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰ।” ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮਾਤਾ ਜੀ ! ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹੋ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।” ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਗਾਗਰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖਕੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜੇ ਵੀ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬਿਠਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਭਾਈ ਮੀਂਹ ! ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਤੂੰ ਮੰਗ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਮੰਗਣਾ ਹੈ।” ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮਹਾਰਾਜ ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪਦੀ

ਸੇਵਾ ਹੀ ਮੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹੋ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੀ ਅਗਲੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂ।” ਗੁਰੂ ਜੀ ਫੁਰਮਾਇਆ, “ਭਾਈ ਮੀਂਹ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਹੰਤ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇਂ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇਂ।” ਪਰ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, “ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਾ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਬਗ਼ੈਰ ਜੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਹੁਣ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਭੁੱਬਿਆ ਰਹਾਗਾਂ।” ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਦੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫਿਰ ਸਮਝਾਇਆ, “ਸਾਡੀ ਤੇਰੇ ਤੇ ਪੂਰੀ ਮਿਹਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਪੁਰਾਣਾ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਜਿਥੇ ਵੀ ਜਾਵੇਗਾ ਸੰਗਤਾਂ ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂਘ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਕਾਰ-ਭੇਟਾ ਵੀ ਅਰਪਣ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਕਾਰ-ਭੇਟਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ।”

ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਹੰਤੀ ਥਾਪੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਜਦ ਚੱਲਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਦੱਖਣੀ ਬਲਦ, ਇੱਕ ਨਗਾਰਾ, ਇੱਕ ਭਗਵਾ ਝੰਡਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੋੜਾ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਪਾਵੀਂ। ਸਿੱਖੀ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੀਂ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੀਂ। ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮ ਜਪਣ ਲੱਗਾ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਭਾਈ ਦੱਗੋ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ?
2. ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ?
3. ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ 'ਮੀਂਹ' ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ?
4. ਦਿਨ ਰਾਤ ਗਾਗਰਾਂ ਢੋਣ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ ?
5. ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਕਿਉਂ ਪਸੀਜ ਗਿਆ ?
6. ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਿਆ ?
7. ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਮੰਗਿਆ ?
8. ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਥਾਪ ਕੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ?
9. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਕੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ?
10. ਭਾਈ ਮੀਂਹ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ?

BHAI MEENH

After preaching the people of Malwa, Satguru Teg Bahadur Ji left for Baangar Desh. Guru Ji, while giving *darshan* (sight) and happiness to the people of Munak and other towns, crossed the river Ghaggar at Marokar, went to the bank of a *sarovar* (water pond) near Dhamadhan village. It was a historical place and it is said that Sri Ram Chandra Ji performed a *Yagya* (Hawan) after the battle with his sons Luv and Kush. Daggo Chaudhary used to live in this village. He brought a metallic pitcher of milk for the Guru. The Guru was very pleased to see his love and granted him a boon, "There will always be enough milk in your house." It was here that the Guru met the people of Pothohaar. The *sangat* visited the Guru and spent five days there, having holy glimpse of Guru ji, attending the congregation. There is still a practice at this place that people offer milk in the Gurdwara that is built here.

Bhai Meenh did a lot of service during Guru ji's journey. Wherever the Guru encamped, Bhai Meenh would bring pitcher of water for bathing and drinking. He also sprayed water on the floor. Because of this service, the Guru called him 'Meenh.' Bhai Meenh was in the service of the Guru ji for day and night. He never took off the loop from his head. By carrying the pitcher on his head day and night, he suffered head injuries. One day when the loop fell, many worms also fell from his head. He immediately caught the worms and then placed them on his head wounds and said to the worms, "Where will you go now? Your life is now in my head."

Mata Nanaki was viewing all this, her heart sank, and she called him and tried to convince him, "Bhai Meenh, you are fortunate. You have served the Guru family with great love and devotion. You never cared for your body. Son, you should take some rest". Bhai Meenh replied, "Mata ji! You're right, I don't care about my body. If my service is accepted then these worms will also be liberated". Saying this he carried the pot on his head and again went to fetch water.

Mata ji could not control herself and narrated the whole incident to

Guru Ji. She said, "Bhai Meenh has served us a lot. Please fulfill whatever he wishes. We can't take any more service from him now. His service has crossed the limit."

Guru Ji immediately summoned Bhai Meenh to his side and seated him beside him with great affection. He respectfully said to him, "Bhai Meenh! Your service is accepted in the Guru's house. You can ask for anything." Bhai Meenh listened to Guru Ji carefully and replied, "Maharaj, I had only asked for my service and I continue to ask for the service of the Guru's house in future till my salvation." The Guru expressed his wish, "Bhai Meenh, I wish to appoint you as the head priest of your village. You can propagate Sikhism. So it would be better if you go to your own village." But Bhai Meenh pleaded, "I want to spend my whole life in your service. Please don't isolate me from you, I can't live without your glimpse. I am now habitual and find happiness only in your service. Even if I go to my village, I will be drowning in grief due to the separation there too." Hearing these thoughts of Bhai Meenh, Guru Ji again explained him, "You have my favor now. You are no longer the same Bhai Meenh. Wherever you move, people will wish to have your glance. People will offer you voluntary service too. You can manage the kitchen with that."

Bhai Meenh accepted the Guru's permission and the proposal to go to his village. Guru Ji presented him a southern bull, a drum, a saffron flag and a horse. He was also instructed to chant the Guru's name and encourage others to do the same.

By giving his graceful vision, Guru Ji enlightened Bhai Meenh with divine wisdom in his heart. Bhai Meenh received this blessing from Guru Ji and went home. As per instructions of Guru Ji, he began meditating and continued to be the support of the miserable and needy throughout the rest of his life.

Questions :-

1. How did Bhai Daggo serve Guru Ji?
2. How did Bhai Meenh serve Guru Ji?
3. Why did Guru Ji call him ' Bhai Meenh '?
4. What happened to Bhai Meenh as a result of carrying water

ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਬੇਅੰਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉੱਚੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਰਹਿਤ, ਕਥਨੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1647 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਦਰਿਆ ਚਨਾਬ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੀ ਵਾਟ ਤੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਸੋਧਰਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨਗਰ ਦੇ ਸੌ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਸੌ ਦਰਾ' ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਸੋਧਰਾ' ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਦਿਨ-ਰਾਤ ਗੁਰੂ-ਗੁਰੂ ਜਪਦੇ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ। ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਮਿਲਦਾ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਤੇ ਉੱਚੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੀ ਲਏ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਹਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰੇ। ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਐਸੀ ਚੇਟਕ ਲੱਗੀ ਕਿ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਪ੍ਰਭੂ-ਸਿਮਰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ। ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਏ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ :

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮਾਨਿ॥

ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਰੰਕ ਕਉ ਲਾਕੈ ਤੁਲਿ ਪਚਾਨ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਕ : 272)

ਅਤੇ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਤ੍ਰੁ ਸਮਾਨਿ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਨਾਹੀ ਅਭਿਮਾਨ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਕ: 272)

ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਤੁਰਦਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਸੋਧਰਾ' ਆ ਗਏ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਲ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰ-ਉਪਕਾਰ ਵਾਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਆਪ ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਗ ਗਏ।

ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਕਰਵਟ ਲਈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਗਏ 'ਤੇ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਸ਼ਬਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਨ।

ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਠੱਲਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ। ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਇੱਕ ਰਸ ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਸੰਨ 1687 ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਰਣਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਆਪ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਾਈ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਲਟਕਾਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਵਿਚਰਦੇ ਤਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡ ਪੈਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜੁਝਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਪਿਆਉਣ ਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਸਮਦਰਸੀਂ ਹੋ ਗਈ। ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਪਰਾਏ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ-

ਨਾ ਕੇ ਬੈਰੀ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਸਗਲ ਸੰਕਿ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਕ : 1299)

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਫੱਟੜ ਤੇ ਪਿਆਸੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਲ ਫਕਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਜਦੋਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜੁਝਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜੇ ਖਫਾ ਹੋਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਗਏ ਹਨ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

ਜਿਮ ਸਿੰਘਨ ਕੇ ਜਾਇ ਪਿਲਾਵੈ॥

ਤਿਮ ਤੁਰਕਨ ਕਉ ਜਾਇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ॥

ਜਾਣੀ-ਜਾਣ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਨੇ ਅਤਿ ਨਿਮਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀਓ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ‘ਪਾਣੀ-ਪਾਣੀ’ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਰਣਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।”

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਦਾ ਸਹਿਜ-ਗਿਆਨ ਵਾਲਾ ਜੁਆਬ ਸੁਣ ਕੇ ਗਦ-ਗਦ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਦੀ ਡੱਬੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀਉ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜਲ ਪਿਆਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਮਲੂਮ ਪੱਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕਰਿਆ ਕਰੋ” ਤੇ ਫਿਰ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਖਾਲਸਾ ਜੀਉ, ਭਾਈ ਕਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਰੋਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ‘ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਮਾਨਿ’ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਹਿਜ-ਅਡੋਲ ਅਵਸਥਾ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ :

ਜਬ ਧਾਰੈ ਕੋਊ ਬੈਰੀ ਮੀਤ੍ਰ॥

ਤਬ ਲਗੁ ਨਿਹਚਲੁ ਨਾਹੀ ਚੀਤ੍ਰ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਕ:278)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਦਾ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਕਰਨ ਲੱਗੇ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਹੀ ਅੱਜ ਦੀ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪੂਰਨ ਬਿਬੇਕੀ ਸੋਚ ਤੇ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਲਾ ਤਾਰਾਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਆਉ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਜੜੋਂ ਪੁੱਟ ਦਈਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸੋਂ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਵਰਗੀ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਗੀਏ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਥੇ ਹੋਇਆ ?
2. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਣ-ਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਰਖਿਆ ?
3. ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ?
4. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਕਿਉਂ ਉਠਾਈ ?
5. ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਦੀ ਦਿੱਖ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀ ?
6. ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬੁਲਾਇਆ ?
7. ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ?
8. ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ?

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਚਰਚ ਕੇ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

ਸੋਧਰਾ, ਪਰਾਏ, ਕਸਵੱਟੀ, ਸੱਚੇ ਘਰ, ਸਤਿਕਾਰ, ਆਗਿਆ

1. ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮਨ ਵਿੱਚ.....ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
2. ਸਿੱਖ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮਿਲਾਪ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ.....ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਲ ਦਿੱਤਾ।
3. ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਹਰ.....ਉੱਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰਦੇ ਸਨ।
4. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ.....ਮੰਨ ਕੇ ਆਪ ਜੀ..... ਵਿਖੇ ਆ ਗਏ।
5. ਭਾਈ ਕਨੁਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ..... ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ।

ਅਰਥ ਦੱਸ ਕੇ ਢਾਕ ਬਣਾਉ :

ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿਣਾ

ਬਿਬੇਕ ਸੋਚ

ਗਦ-ਗਦ ਹੋਣਾ

ਖੜਾ ਹੋਣਾ

ਸਮ-ਦਰਸ਼ੀ

ਨਵੀਂ ਕਰਵਟ ਲੈਣੀ

BHAI KANHAIYA JI

There have been countless personalities in the Sikh Panth who have set a high standard for the people of the world by following the path of *Gurmat Sidhant*. Even today they are revered by all humanity for their noble deeds, words and code of highly cherished traditional rites. One such personality is Bhai Kanhaiya Ji, about whom a sense of honour arises in the mind.

Bhai Kanhaiya was born in 1647 in the village of Sodhra, five miles from Wazirabad on the banks of the river Chenab. The town had hundred gates, hence named, as 'Sau Dara', which later popularised as 'Sodhra'.

Joining the *sangat* (congregation) of Guru Tegh Bahadur Ji, Bhai Kanhaiya Ji became completely dedicated and surrendered to service. As per the order of Guru Sahib, water service was started by him at Sri Anandpur Sahib. Day and night, he recited Guru' s name and served the Guru. Doing service, he forgot himself and became the form of service. Whenever an order was received, he was always on his toes and ready to perform the service. Guru Sahib also examined him from time to time to test his endurance and high status and Bhai Sahib was found sincere enough and he passed all the tests. While performing service, Bhai Kanhaiya ji got such a taste for *Simran* that he remained absorbed in *Prabhu Simran* (chanting the lord) for whole day. With the blessing of *Seva and Simran* (service and meditation), he attained such a status of Divine Knowledge, about which Guru Arjan Dev Ji says in Sukhmani Sahib :

**Brahama g'āni kal drisatī samāni ||
Jalsē rāja ranka kau lāgal tull pavāna ||**

(Sri Guru

Granth Sahib Ji, Issue: 272)

(The God - concious person sees everyone as equal, like the wind that blows over the king and the poor similarly.)

And

**Brahama glani kal mitra satra samani ||
Brahama gianī kai nahi abhimaan ||**

(Sri Guru Granth Sahib Ji, Issue: 272)

(The God-concous person sees the friend and enemy alike and has no

arrogance.)

Time passed on. Following the instructions of Guru Tegh Bahadur, he came to his hometown Sodhra and made several efforts to solve the water problem in the area.

His selfless service and benevolent personality had a profound effect on the people of the area. Along with Service-Simran, he also started propagating Sikhism.

History had taken a new turn. Hearing the call for protection of Hindu religion, Guru Tegh Bahadur went to Delhi and was martyred at Chandni Chowk for the protection of *Tilak Janju*. Hearing the news of Guru Sahib's martyrdom, Bhai Kanhaiya Ji reached Sri Anandpur Sahib and in the presence of Guru Gobind Singh Ji, resumed his water service vigorously. Guru Sahib was very pleased with his service.

Guru Gobind Singh fought many battles with his sword to protect the religion and curb tyranny of Mughals. During this period of wars, Bhai Kanhaiya Ji started service of water and stood by all the time. In 1687, a fierce battle took place between the *Pahari kings* and the Mughals. In the battlefield of Bhangani, his white robe, a water bottle hanging on his shoulder and chanting the Guru's name while strolling had been soothing the eyes of all. His service was to provide water to the wounded Singhs in the war.

While serving water on the battlefield, his attention was that of a *Samdarsin* (identical to all). He forgot about his own thoughts. He could not identify own Sikhs and stranger enemy. For him, all were same. It is the command of Gurbani :

Na ko balri nahl begana sagal sang hum ko banl aayl ll
(No one is my enemy, and no one is a stranger. I get along with everyone.)

(Sri Guru Granth Sahib Ji, Issue: 1299)

Bhai Sahib now began to water the wounded and thirsty Singhs as well as

the Mughal enemies fighting in war. When the Sikh soldiers saw this deed of Bhai Kanhaiya Ji, they became very annoyed and came to Guru Sahib with a complaint that Bhai Kanhaiya Ji had joined the enemy, and the enemy had bought him. In Suraj Prakash Granth, Bhai Santokh Singh Ji writes about this incident:

Jim singhan ko jaye plave || Tim turkan ko jaye triptave ||
(Like he goes to serve water to the Singhs, similarly he serves the Turks with water.)

Omniscient *Dashmesh Pita Ji* ordered Bhai Kanhaiya to appear before the court in the morning and to respond to the allegations leveled by the Sikh soldiers. Bhai Kanhaiya Ji folded his hands in utmost humility and said, "Sachey Patshah Jiyo! I don't see any enemies. I pour water from where the sound of "PANI PAYEEN" (Give water) comes, it seems that you are asking for water everywhere. I am serving you in the battlefield." Guru Ji was elated to hear Kanhaiya Ji's answer with instinctive knowledge and patted him on his back. Now Guru Ji also gave Bhai Sahib a carton of ointment and said, "Bhai Sahib Ji, from today onwards you should not only serve water but also serve the bandages and ointment to the wounded." Then he looked at the Singhs and said, "Please let Kanhaiya ji do whatever he wants to do, don't doubt his intentions of serving water. In his eyes, friend and foes have become the same". At the same time preaching to the Singhs, he said that the Sikh should take his mind upto the state of divine knowledge. As Gurbani says :

Jab dhare kou balry meet || Tab lag nehchal nahl cheet ||
(As long as there is a botheration for enemies and friends, then steadiness of conscience can't exist.)

(Sri Guru Granth Sahib Ji, No. 278)

All were satisfied with the words of Guru Sahib and Bhai Kanhaiya Ji was honored. And everyone started respecting him more.

ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ

ਜਦ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਵੈਰੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਹਵੇਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਏਸੇ ਹਵੇਲੀ ਨੂੰ 'ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਵੇਲੀ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਇਥੇ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਕੁਝ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਚੌਕੰਨੇ ਹੋ ਕੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੰਘ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਹਵੇਲੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਉੱਚੀ ਮੰਮਟੀ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਬੈਠ ਗਏ। ਇੱਥੋਂ ਕਈ-ਕਈ ਮੀਲ ਚੁਫੇਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਥਾਂ ਬੜੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਸਿੰਘ ਹਵੇਲੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਮੁਰੰਮਤ ਆਦਿ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਭੁੱਖੇ, ਤਿਹਾਏ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਾਗਦੇ ਹੋਏ, ਪੱਕੀ ਮੋਰਚੇਬੰਦੀ ਕਰਕੇ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਇੱਥੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ। ਕਈ-ਕਈ ਮੀਲ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਪਿਆਸੇ ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵੈਰੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਹਮਲਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੁੱਧ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਹੈ।

22 ਦਸੰਬਰ 1704 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਈ ਵਿਉਂਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਕੱਚੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਆ ਰਹੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਪੰਜੇ ਸਿੰਘ ਵੈਰੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਘੁੱਸ ਗਏ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਸੱਥਰ ਲਾਹੁਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਆ ਰਹੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪੈ ਗਈ, ਪਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੰਜੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਜੱਥਾ ਵੀ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਫਿਰ ਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਿੰਘ ਵੀ ਵੈਰੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਵੜ ਗਏ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੋਥ ਉੱਪਰ ਲੋਥ ਛਿੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਹੱਲਾ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਸੱਥਰ ਲਾਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪੰਜ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਰ ਤੱਕ ਲੜ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਬੀਰਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੂਰਨੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਜਥਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੈਰੀ ਦਲ ਗੜ੍ਹੀ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਦੁਪਹਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਸੂਰਜ ਢਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਗਏ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਪਿਤਾ ਜੀ! ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੱਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਮੈਦਾਨਿ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।” ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨਿ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਇਹ ਸਾਰੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉੱਪਰ ਪੈ ਗਈ। ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ “ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ੀਦ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?”

ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਾਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨਿ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਹੋਵੇ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਾਅ ਕੇ ਪੈਂਦੇ, ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹੀ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਉੱਤੇ ਐਸੀ ਤੇਗ ਚਲਾਈ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ “ਜ਼ਰਾ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਆਵੇ।” ਅੰਤ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਕੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਮੈਦਾਨਿ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗ ਲਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਮੈਦਾਨਿ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਫਿਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੜਭੂ ਪੈ ਗਿਆ। ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਧੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਰੁਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੂਰਜ ਛਿਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਸਾ ਘੇਰਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਕੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫਤਹਿ ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਗਜਾਇਆ।

ਅਭਿਆਸ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਹਵੇਲੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ ?
2. ਚਮਕੌਰ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਭੁੱਖੇ ਤਿਹਾਏ ਤੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਕਿਉਂ ਸਨ ?
3. ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ?
4. ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿਛੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ?
5. ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੈਦਾਨ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ?
6. ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਕਿਵੇਂ ਖਤਮ ਹੋਈ ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਉੱਚੀ ਮੰਮਟੀ ਵਿੱਚ.....ਨਾਲ ਬੈਠ ਗਏ।
2.ਫੌਜਾਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।
3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ.....ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।
4. ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉੱਪਰ ਪੈ ਗਈ।
5. ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ।

ਠੀਕ (✓) ਗਲਤ (✗) ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ :

1. ਕੱਚੀ ਗੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸੌਂ ਗਏ। ()
2. ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜਾਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ()
3. ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ। ()
4. ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਾਪਸ ਗੜੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ()
5. ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ()

ਵਾਕ ਬਣਾਓ :

ਗੜੀ	ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਉੱਗਲਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ
ਮੋਰਚੇਬੰਦੀ ਕਰਨੀ	ਫਰਜ਼ੰਦ
ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ	ਧਾਅ ਕੇ ਪੈਣਾ
ਯੁੱਧਨੀਤੀ	ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈਣੀ
ਘੁਸ ਜਾਣਾ	ਭੜਕੂ ਪੈਣਾ
ਸੱਥਰ ਲਾਹੁਣੇ	ਹੈਸੀਅਤ
ਲੋਹਾ ਲੈਣਾ	

BATTLE OF CHAMKAUR

When Guru Gobind Singh ji, accompanied by his two sons, arrived at Chamkaur's weak mansion with forty soldiers, then the mansion was soon besieged by the enemy.

In the Sikh history, the mansion at Chamkaur is called 'Mud Fortress'. It was constructed by a local landowner for his own survival, protection and need. The walls of this mansion were made of mud. The landlord used to tie his cattles here.

As soon as Guru ji entered, some of the guards stood inside the citadel on all the sides. The Sikhs were well aware that the agitators were about to lay siege to the mansion. The Guru himself and his two elder sons settled alertly on the high dome built in the mansion. Everything was visible upto many miles away from this dome. This place was very suitable for security.

With the Guru's permission, many Sikhs began repairing the mansion to strengthen it. Although all these Sikhs were hungry, thirsty and very tired from a long journey, nevertheless, with great courage, they stayed up all night, making a strong stand and preparing well to face the enemy. All of them had survived the fierce battle at Sri Anandpur Sahib and wounds of many were still bleeding.

Enemy forces kept coming here all night. By morning, millions of troops had gathered around the mud fort. Many, many miles around, bloodthirsty soldiers and looters gathered from all around. All these were led by Wazir Khan, Governor of Sirhind. He remained a staunch enemy of Guru ji. Guru ji had summoned all the Sikhs at night and explained to them the war strategy to adopt in the event of an attack in the morning.

As planned, Guru Gobind Singh ji sent five Sikhs out to counter the attack so that the advancing army could be stopped. These five Sikhs entered the enemy party with sharp swords. They started killing the enemies. They were able to stop the advancing armed forces to some extent but one by one these brave five Sikhs were killed.

Shortly afterwards, Guru Ji sent out a second party of five Sikhs. These Sikhs also entered in the enemy arena. The battlefield got heated up again and the corpses began to fall on the ground. Nothing could be heard due to screams of the injured. Sikhs were attacking and dismantling the enemy's strongholds with great uproar. But how long could these five fight millions of enemies? After a while, all the Sikhs were martyred one by one.

The Guru, through his strategy, continued to send small detachments of Sikhs throughout the day to take up arms against the enemy. That is why so far the enemy had not been able to enter the fort. The sun began to set in the late afternoon. Baba Ajit Singh Ji went to his father Guru Gobind Singh and requested, "Father! I should be sent to the battlefield to stop the next attack of the enemy." Guru Ji was delighted to hear this from his son. Accompanying the five Sikhs, Guru Ji sent his beloved son to the battlefield. When they all came out of the fort, Wazir Khan's eyes fell on Baba Ajit Singh. "How did the Guru send his son to war?" Wazir Khan had never studied any historic book describing any father sending his son alive to the battlefield. Wherever Baba Ajit Singh Ji would run, the shouts of the enemies would be heard. He was challenging everyone, "Come on in, take a look." In the end *Sahibzada* Ajit Singh also sacrificed his life fighting the battle.

Seeing his elder brother martyred, the younger *Sahibzada* Baba Jujhar Singh also sought permission from his father to go to the battlefield. The Guru sent five Sikhs along with his younger son to the battlefield. There was a turmoil among the opponents when this team entered the field. Wazir Khan laid siege and tried to capture the young *Sahibzada* Baba Jujhar Singh alive, but without success. Whoever made the mistake of approaching Baba Jujhar Singh, his torso was forced to roll on the ground. The sun was setting. Baba Jujhar Singh Ji was besieged by a siege and this time he gave prime sacrifice of his life and was martyred.

Seeing younger son martyred, Guru Ji cheered salutation from the fort. "Jo Bole So Nihaal"

Answer the following questions :

1. Why did Wazir Khan lay siege to Chamkaur's Mud fortress?
2. Why were all the sikhs in Chamkaur hungry, thirsty and tired?
3. How was Baba Ajit Singh Ji martyred?
4. What did Guru Ji instruct all the Sikhs at night after fighting all day?
5. What happened when the team of Baba Jujhar Singh enter the field ?
6. How did the battle of Chamkaur end?

Fill in the blanks :

1. Guru ji and his sons seated _____ in the upper dome of the fortress.
2. Whole night the troops from _____ were assembling around the fortress.
3. "Send me in the next group to _____ with these enemies."
4. Wazir Khan's eyes fell on _____ .
5. The Guru continued to send _____ of Sikhs against the enemy.

Mark (v) False (x):

1. The Guru slept comfortably in the mud fort.
2. Enemy forces kept coming all night.
3. Wazir Khan was a close friend of Guru ji.
4. Seeing the enemy, Baba Ji returned to the fort.
5. Wajir Khan tried to save Baba Jujhar Singh.

Frame Sentences :

Mansion, Fortification , War strategy , killing , Son , Turmoil , Status , Sacrificed

ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਿੱਤ-ਕਰਮ

ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗੁਰੂ ਅਥਵਾ ਧਰਮਾਚਾਰਯ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਮਰਿਯਾਦਾ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਡੀ ਜਾਂਚ ਪਰਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉਚੇਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ “ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਨਮ ਕੀ ਜਾਨੈ ਪੂਤ” ਵਾਂਗ ਸਾਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰੀਏ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਸਵੱਟੀ ਲਾਈਏ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਡਾ ਸੰਕਾਲੂ ਮਨ ਐਸੀ ਟੋਹਾ ਟਾਹੀ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਦਿਨ-ਚਰਯਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲਾ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜ ਕਰਮ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਏ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪ ਮਿੱਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਚੁਲਮੇਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੇ ਸਦਾ ਲਈ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਠਾਣੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਸੁਖ-ਸ਼ੋਜਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਮ ਕਰਕੇ ਉਹੋ ਚੁਬਾਰਾ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਅੱਜ ਗੱਦੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਚੁਬਾਰਾ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਪਰ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਚਰਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਆਪ ਦਾ ਇਹ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀਏ ਭਾਈ ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਪਿੰਡ ਬਗੁਲੀ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ) ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਟਹਿਲ ਵਾਸਤੇ ਸਦਾ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ। ਬਿਚਾਜ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜੰਗਲ ਜਾਂਦੇ। ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਲ ਦੇ ਗੜਵੇ ਭਰਕੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲਦੇ। ਇੱਕ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਦੂਜਾ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਸਤੇ। ਜੰਗਲ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਰੇਤ ਨਾਲ ਹੱਥ ਪੰਜ ਵਾਰ ਮਾਂਜਦੇ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਡੇਰੇ ਆ ਕੇ ਏਨੀ ਵਾਰ ਹੀ ਹੱਥ ਸੁਕਮਾਂਜ ਕਰਦੇ। ਕੁਰਲਾ ਕਰਕੇ ਦਾਤਣ ਕਰਦੇ। ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਦਾਤਣ ਮੂੰਹੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਓਨੀ ਵਾਰ ਹੀ ਧੋ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਏ।

ਫਿਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵੀ ਇਸੇ ਚੁਬਾਰੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਜਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸੇ ਵਕਤ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਬਸਤਰ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਜੋ ਆਮ ਕਰਕੇ ਬੁੱਧ ਖੱਦਰ ਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ। ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਛਹਿਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਲਾਹ ਕੇ ਦੂਜਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਦੂਜੇ ਚਰਨ ਵਿਚੋਂ ਪਾਉਂਚਾ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਨੋਰਥ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਕਛਹਿਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਜੀ ਤਾਂ ਏਸ ਚੁਬਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਆਸਣ ਵਿਛਾ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ। ਬਾਹਰ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵੀ ਇਹ ਸੀ: ਮਹੰਤ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ (ਪਿੰਡ ਮੇਰੋਂ, ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ) ਤੰਬੂਰਾ ਵਜਾ ਕੇ ਗਾਉਂਦੇ। ਮਾਈ ਹੁਕਮੀ ਜੀ (ਪਿੰਡ ਵਰਿਆਂਹ, ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਮਾਈ ਗੁਰਦੇਈ ਜੀ (ਖੰਨਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਈਆਂ ਸਿਰ ਤੇ ਜੂਤਾ ਕਰ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਵਿੱਚ ਵੋਲਕੀ ਸੰਤ ਵਚੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰਿਦਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਖਿਡਾਇਆ ਸੀ) ਵਜਾਇਆ ਕਰਦੇ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਅ ਨਾਲ ਵਾਰ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਪਾਠ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਪੋਥੀ ਤੋਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ।

ਦੀਵਾਨ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਹੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਦਾਮਾਂ ਦੀ (ਤਦ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ) ਸ਼ਰਦਾਈ ਛਕਦੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਲ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀਏ ਮਹੰਤ ਹਜਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਵਕ ਕਰਦੇ। ਸਰੀਰ ਬਿਰਧ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਣ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ਵਾਲੀ ਬੈਂਤ ਦੀ ਸੋਟੀ ਆਮ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਕਰਦੇ। ਸ਼ਰਦਾਈ ਉਪਰੰਤ ਚੁਬਾਰਿਉਂ ਉਤਰ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਤਬੇਲੇ ਅਤੇ ਗਊਆਂ ਮੱਝਾਂ ਦੇ ਵਾੜੇ ਵੱਲ ਫੇਰਾ ਵੱਜਦਾ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤਦ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਖਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਕੂਲ ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਕਰਾਂਦੇ ਤੂੜੀ ਪੱਠੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਾੜਦੇ, ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਚ ਦੱਸਦੇ, ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ। ਨਵੇਂ ਤਬੇਲੇ ਦਾ ਜੋ ਰਾਮ ਸਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਚਾਬੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੀ। ਸੋ ਵਾਪਸੀ ਤਬੇਲੇ ਵਾਲੀ ਡਿਓੜੀ ਥਾਣੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ।

ਤਬੇਲਿਆਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਮਾਰ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਆਏ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਤ ਸੁਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਭਾਈ ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਜਾਂਦੇ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲੋਹੇ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਗੜਵੇ ਜਲ ਦੇ ਫੜੇ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰਦੇ ਚੱਲ ਪੈਂਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਸੀਏ ਵੀ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਰਹਿ ਆਪਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਬਾਹਲਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ੁਰਤ ਨਾ ਕਰਦੇ।

ਇੰਝ ਬਾਹਰ ਗਿਆਂ ਘੰਟਾ ਦੇ ਘੰਟੇ ਕਿਸੇ ਰੁਖ ਬਿਰਖ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਭਜਨ ਕਰਦੇ। ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠਦੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰ ਹੋ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਆਪ ਫਿਰ ਉਠਦੇ।

ਕਰੀਬ ਦਸ ਵਜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਤੱਕ ਨੂੰ ਚੁਬਾਰਾ ਸੁੰਬਰ ਬੁਹਾਰ ਕੇ ਸੁਥਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਮਾਈ ਹੁਕਮੀ ਤੇ ਮਾਈ ਗੁਰਦੇਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਾਈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਆਪ ਵੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸੁਖ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਦੇ। ਮੁੜ ਚੁਬਾਰੇ ਤੇ ਆ ਕੇ ਪੰਜ ਇਸ਼ਨਾਨਾ ਕਰਕੇ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ। ਅੱਧੇ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਫੇਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਮੰਗ ਲੈਂਦੇ। ਓਹਨੀ ਦਿਨੀਂ ਖਰੀਦੇ ਫਰੋਖਤ ਪਸ਼ੂ, ਭਾਡੇ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹੰਤ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਮੁਖਤਾਰ ਆਮ ਮਹੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਾਲ ਮਾਜਰੇ ਵਾਲੇ (ਬਹੁਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਦਾਲਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ) ਮੁਕਰਰ ਸਨ। ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਚਫੇਰੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਦਿੰਦੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਰਾਜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ 1-2 ਵਜੇ, ਪਰ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 4 ਵਜੇ ਅੱਠ ਪਹਿਰੀਏ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਠ ਪਹਿਰਾ ਲੰਗਰ ਹੀ ਛਕਦੇ। ਸੋ ਆਪ ਜੀ ਵੱਡੇ ਲੰਗਰ ਵਾਲੀ ਖੂਹੀ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਹੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬੈਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਥੜ੍ਹੇ ਉਪਰ ਆਸਣ ਵਿਛਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਦੇ। ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਹੀ ਆਪ ਛਕਦੇ। ਸੁਆਦ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਹ ਸੇਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਰਹੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੰਗਰ ਆਪ ਨੂੰ ਆਮ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੁਤੀਏ ਛਕਾਂਦੇ। ਬਾਬਾ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੋਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਦਾ ਹੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਾਲੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪ ਲੰਗਰ ਛਕਣ।

ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਾਵਲ ਜਾਣ ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਦੇਸ਼ਾਂ ਚੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖਣੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਲਗਨ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਲੰਗਰੋਂ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਚਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖੜ ਸਕਣ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਉਪਰੰਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫੇਰ ਚੁਬਾਰੇ ਨੂੰ ਜਾ ਭਾਗ ਲਾਂਦੇ ਤੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਕੁ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ। ਨੀਂਦ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਮੌਜ ਨਾਲ ਬਿਰਾਜੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਪਰੰਤ ਪੰਜ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਕਥਾ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੋਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ। ਰੋਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਬੜਾ ਹੀ ਸਨੇਹ ਸੀ। ਕਥਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਦੀ ਲਿਵ ਇੰਜ ਲਗੀ ਹੁੰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਸਾਖਿਆਤ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਭਗਤ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਚਲਦੀ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਆਈ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਲੰਗਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਖੁੱਲੀ ਛੱਤ ਉਪਰ ਬੈਠੀ ਜਾਂਦੀ।

ਕਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੁਸਤਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਦੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ) ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ।

ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਰਾਗੀ ਰਬਾਬੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਆਪ ਜੀ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਰਸ ਮਗਨ ਹੋ ਸੁਣਦੇ। ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਢਾਡੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀ। ਆਪ ਵੇਸੀਆਂ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜੋਧਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜੋਸ਼ ਭਰੀਆਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ। ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਤੇ ਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਮਿਲਦਾ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੱਲੇ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਲਗਦਾ। ਜੋਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਪੜੇ ਜਾਂਦੇ। ਢੋਲਕ ਛੈਣੇ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਲੈ ਵਿੱਚ ਵੱਜਦੇ। ਕੋਈ ਜਥੇਦਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਲੋ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਪੜਦਾ। ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਗਤ ਆਪਣੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਭਜਨ ਮਗਨ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇਵਲ ਕਾਝ ਕੇ ਠੰਡਾ ਕੀਤਾ ਦੁੱਧ ਛਕਦੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਫਲਾਹਾਰ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਬਦਾਮ, ਸੌਗੀ, ਪਿਸਤਾ, ਪਤਾਸ਼ੇ ਆਦਿ ਆਮ ਮੱਥਾ ਟਿਕਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੋਗੇ ਰੱਖ ਬਾਕੀ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ, ਮੱਠਾਂ ਗਊਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਕ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਬਾਬਾ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਂਨੀ ਮਛਲੀ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਹੀਨਾ-ਮਹੀਨਾ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਆ ਟਿਕਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ ਦੇ ਬੁੱਕ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡਣ ਦਾ ਬੜਾ ਆਨੰਦ ਆਉਂਦਾ।

10 ਵਜੇ ਰਾਤ ਤਕ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਚੁਬਾਰੇ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਚਲਦੇ ਫਿਰਦੇ। ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਨਿਸ਼ਚਲ ਸਮਾਧੀ ਲਾਉਂਦੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 19 ਤੋਂ 21 ਮਾਲਾ ਭਜਨ ਦੀਆਂ ਫੇਰਦੇ ਅਤੇ ਭਗੋਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ। ਭਗੋਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਚੇਚਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਚੋਂ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵਿਛੋੜਾ ਆਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਸੂਰੀ ਫੇੜੇ ਵਾਂਗ ਦੁੱਖ ਦਾ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪੈਂਣ ਨੀਵੀਂ, ਨਜ਼ਰ ਨੀਵੀਂ, ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਬਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਗਰੀਬੀ ਪਾਈ ਵਾਲੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਆਪ ਹਰ ਦਰਸ਼ਨ ਯਾਚਕ ਨਾਲ ਲੋੜ ਜੋਗਾ ਵਚਨ

ਕਰਦੇ ਮੁਸਕਾਂਦੇ ਵੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਬਿਰਹਾ ਪੀੜਾ ਸਦਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖ ਮਸਤਕ ਤੇ ਛਾਈ ਰਹਿੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਦੌਰਿਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਤਦ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੁਝ ਐਸਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਜੈਸਾ ਉਪਰ ਵਰਨਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਰਕ ਏਨਾ ਕੁ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਦੋਂ ਪੰਥਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਜਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਛਿੜ ਪੈਂਦੀਆਂ।

ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਸੁਕੇਸ਼ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ, ਨਾਮ ਜਪਣਾ, ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨਾ, ਕਰਨਾ ਆਪ ਨੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

-ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕਾਥੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?
2. ਭਾਈ ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਵੇਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ?
3. ਜਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ?
4. ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੌਣ ਰੱਖਦਾ ?
5. ਮਹੰਤ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਸੀ ?
6. ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿੰਨੇ ਪਹਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਲੰਗਰ ਛਕਦੇ ਸਨ ?
7. ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਕੌਣ ਛਕਾਉਂਦਾ ਸੀ ?
8. ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਰੋਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ?
9. ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ?
10. ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਚੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਜਨ ਅਤੇ ਭਗੋਤੀ ਦੀਆਂ ਮਾਲਾ ਫੇਰਦੇ ਸਨ ?
11. ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਵੇਂ ਦੀ ਸੀ ?
12. ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਿੱਤ ਕਰਮ ਬਾਰੇ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਲਿਖੋ।

THE DAILY DEEDS OF GURU HARI SINGH JI

We can see many Gurus or Spiritual teachers of different religions at the same time. But the heirs of the Guru Nanak tradition can be scrutinized by the way of life style of the first Guru, Guru Nanak Dev. Even though a Satguru is far above our scrutiny and like "*Pita Ka Janam Ki Jaane Poof*", (what can a son know about his father?) it is not our right to test Satguru ji or bring him under criterion but sometimes our skeptical mind does not rest without such a search.

For the information of the readers, I present the daily routine of Sri Satguru Hari Singh so that all the deeds that describe his personality come to the fore, due to which he gradually became fully revered in the Sikhism, which was intended to be destroyed forever by the tyranny of the British Imperialism.

Sri Satguru Ji used to give up his sleep at every morning at 2 o'clock in the morning. His residence used to be the same attic (upper room), which is today known as '*Gaddi Sahib Wala Chobara*.' But in the last phase of old age, it became an integral part of him. Bhai Raga Singh Ji (village Baguli, District Ludhiana) was always stayed in his service. After getting up, he would go to the *jungle* (open lavotary) with Raga Singh. Raga Singh used to carry the water pots and walked along. One for his own use, the other for Guru Hari Singh. The Guru used to clean his hands five times with sand there itself and then again at his residence. After gargling, he was accustomed to clean his teeth with a twig. Every time he used to wash the twig before putting it in the mouth.

Then the bath used to be taken in the same attic. Water was always arranged well in time before bath or called for when needed. Each bath was accompanied by new white garments, usually of pure cotton. According to the decorum, one side of the *kachhera* was removed and the other was worn, and then the foot was removed from the other side. The intention was not to be without *kachhera* for any moment.

After taking bath, he would sit inside the attic and practice *Naam Simran*. Outside, on the verandah, the *kirtan* of *Aasa di vaar* would begin. In the last two decades, the team that performed the *Aasa di vaar* was Mahant Gurdit Singh (from village Moron, Jalandhar district) playing the *taanpura* and singing. Mai Hukmi Ji (Village Varianh,

District Amritsar), Mai Gurdei Ji (Khanna, Ludhiana), accompanied in Kirtan. These two ladies tied turbans on their heads. Dholki was played in this kirtan jatha by Sant Wazir Singh Ji (who played with Sri Satguru Partap Singh, Maharaj Nihal Singh and Maharaj Gurdyal Singh in their childhood). The *Aasa di vaar* used to be concluded with the sunrise and by that time Sri Guru Hari Singh would recite *Chandi Di Vaar* from his *pothi* (printed sacred book).

After Kirtan of *Aasa Di Vaar*, it used to be the time of *shardayi* of almonds. Mahant Hazara Singh used to serve *shardayi* to the Guru ji lovingly. Due to old age, Satguru Hari Singh used a cane with a silver handle in his hand for walking.

After *shardayi*, Satguru ji used to see all the arrangements. He would walk around the stable of horses and cows and buffaloes. When Satguru ji used to go around, caretakers of animals would stand with respective cattle. Satguru ji used to suggest and instruct about the proper use of wheat chaff, grass and fodder and to work with patience. The key to the door of the new stable, which was towards Ramsar, was with the police, so the return used to be through the entrance to the stable.

After taking a round of the stables, meeting people coming from outside and instructions for helping the needy person, Sri Satguru Hari Singh used to go to woods rotating the beads of rosary with Bhai Raga Singh Ji who would hold two large iron pots of water in his hands. Sometimes even the police would chase after them from a distance but did not dare to go nearby.

After going out like this for an hour or two, they would sit in the shade of a tree and meditate there. The Satguru and Raga Singh used to sit under two different trees. meditating at the feet of Satguru Ram Singh, with new inspiration Satguru ji would rise again.

By the time Satguru ji returned home at about ten o'clock, the attic used to be cleaned up. Although Mai Hukmi and Mai Gurdei took care of all the cleanliness, yet Sri Mata Jeewan Kaur Ji herself took care of all kinds of comforts and all amenities.

After half an hour, Satguru ji would again ask the administrators for the details of all the transactions. Firstly Mahant

Gurdit Singh who was responsible for marketing cattle, utensils and ration, and secondly Mahant Sewa Singh from Majra, appointed for official work used to give an account. These two used to apprise Satguru ji about the detail of the work. Satguru ji would rest after this.

Now it was the time for meals from 1:00 to 2:00pm in winters and 4:00pm in summers. It was his practice to take meals once a day only near the well of big kitchen on a platform. He was never concerned about the taste of the food. Usually Sant Kartar Singh Ji served food to the Satguru ji. Baba Narain Singh from Rodiyan always tried to eat the left overs from the plate of the Satguru ji as Prasad. During those days there were no restrictions to send rice abroad. People from abroad also preferred to carry rice from the kitchen of Satguru ji as a mark of respect .

After meals, Satguru Hari Singh used to grace the attic and sleep for about one hour. After refreshing himself, he would attend religious discourse by Sant Narain Singh from Rodian. Sant Narain Singh, having deep affection for Satguru ji, used to contemplate in the discourse as if a devotee was worshiping in God' s presence. In the ongoing discourse, people would come and sit on the open area .

After the Katha, Satguru ji used to sit with Bhai Santokh Singh (writer of Satguru Bilas) listening to the contexts written by him.

At the time of dawn, there used to be *Gurbani Kirtan* by the present musicians/ singers. The Satguru ji used to get engrossed, listening to *kirtan* and meditating. Bhai Sant Singh Ji (ballad singer) was a great lover of Satguru Hari Singh. He would come and recite the verses of the old warriors. Satguru Ji used to be very satisfied to hear the enthusiastic stories of the brave heroes. He would also keep the other ballad singers with him on tour and gave them prior time before the kirtan of the *ragis* (kirtan singers).

At night it was the time of *Halle da Diwan* (uproaring kirtan). Shabads were sung in chorus. The *dholak* (two faced drum) and *chenne* (cymbals) were played in slow rhythm. The *Kirtan* was concluded with *Ardas* after the turn of singers. The *sangat* would go to their homes, but Satguru Ji generally remained happy with his meditations.

At night his last meal was decocted milk or some fruits. Almonds, raisins, pistachios, sugar bubbles, etc. were common offerings. They all were distributed among the workers by Baba Vir Singh from Chunni Machhli, who was a respected Sikh of Satguru Ram Singh Ji. He would visit Sri Bhaini Sahib and would stay for months and it used to be a great pleasure for him to distribute the dry fruits to all open heartedly.

Until 10 o'clock at night, Satguru Hari Singh kept strolling around. Then he would perform such eternal meditation as if he had no connection with the outside world. He used to perform 19 to 21 rounds of rosaries of *Naam Simran* daily and then one round of *Bhagauti* separately. Satguru Ram Singh Ji had sent a formal message from abroad about the *Bhagauti*.

Separation of his brother Satguru Ram Singh was very painful. He spent his whole life in a state of poverty with low neck, low eyes, and low mind. Even though he smiled as he met every visitor, but his inner pain was always visible on his face. Even when he went out on tours, his program would be something as described as above. Whenever, he went outside on towns, his routine was almost the same with only difference of more of community responsibilities & dialogues with saints instead of residential responsibilities.

Studying thoroughly we come to know that all the great Guru Sahibs practiced themselves and preached and inspired all the Sikhs to take *Sukesh Ishnan* (bath from head to heel), *Naam Simran* (Meditate), sing or listen *Gurbani Kirtan* in *Amrit Vela* (ambrosial time).

- Pritam Singh Poet

Questions :

1. Write the names of singers of Aasa di vaar?
2. How did Bhai Raga Singh serve?
3. Who used to take care of water?
4. Who used to care about cleanliness?
5. What was the responsibility of Mahant Gurdit Singh?
6. How many times Satguru Ji had meals in a day?

ਦਸਤਾਰ

ਦਸਤਾਰ ਜਿਸਨੂੰ ਪੱਗ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਤਾਜ ਵਾਂਗੂੰ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਰ ਸਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮੀ ਗੌਰਵ ਵਿੱਚ ਤੇ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਸਤਾਰ ਜਾਂ ਦੁਪੱਟੇ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੇਸ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਕੇਸ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਜ ਰੂਪੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—

1. ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕੰਘਾ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਸੁੱਥਰੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉ।
2. ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਸ਼ਨਾਨ ਉਪਰੰਤ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾ ਕੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਉ।
3. ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਉਪਰੰਤ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉ।
4. ਦੂਜੇ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨ ਛੋੜੋ।
5. ਦਸਤਾਰ ਉਤਾਰਨ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲੜ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦਸਤਾਰ ਉਤਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਦਸਤਾਰ ਇੱਕਠੀ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।
6. ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਟੋਪੀ ਨਹੀਂ ਪਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
7. ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੋ।

TURBAN

The turban is a symbol and dignity of Sikhism. It is a part of a Sikh's attire, by wearing which he connects with Satguru Ji and enhances his personality like the crown of a king. Wearing a turban, the Sikhs enhance national pride as well as their beauty.

There is *Amrit* (nectar) in the hair, so always cover the hair with a turban or dupatta. The hairs stay clean and the risk of injury is reduced. Wearing the turban, all Sikhs are called Sardar ji. The turban is a great honor for Sikhs from the legacy of Satguru Ji. We should always maintain this honor of Satguru Ji.

To respect the turban, the following things should be kept in mind:

1. Comb your hair and always wear a clean turban.
2. Wear a turban every day after bathing and go to work outside the house.
3. Even if you don't go to work, wear a turban after bathing.
4. Never touch another's turban.
5. When removing the turban, the turban should be taken off the folds one by one. Never take off the entire turban together.

ਧੀਰਜ ਕਰਨਾ

ਕਲੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤ ਜਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣਾ, ਧੀਰਜ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧੀਰਜ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਗੁਣ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਆਮ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਧੀਰਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਦੇਸਤ, ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਧੀਰਜਵਾਨ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਲੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਪਰੀਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੀਰਜ ਧਾਰਣ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪਰੰਤ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰ ਵੱਡੇ ਕਸ਼ਟ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਸਨ।

PATIENCE

Keeping the mind calm in times of conflict or adversity is called patience. Patience is a great virtue and strength, which takes a normal body to a very high level of spirituality.

The mind and brain of a patient person is very fast. He has very good relationships with friends and neighbours. Patience helps us to reach our destination.

A patient person is one who keeps calm in the face of adversity and takes action. Whenever there are situations or conflicts in our life, we need to keep our mind calm, think and then make decisions patiently.

The greatest example is Satguru Hari Singh Ji who kept himself cool and patient. After Satguru Ram Singh Ji, he took care of

ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਹਾਂ, ਪਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ। ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜੋ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਨਿਰਭਉ ਅਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਨਾਂ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ- ਅੱਲਾਹ, ਜੀਸਸ, ਰਾਮ, ਰਹੀਮ ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਇੱਕ ਦੈਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇੱਕੋ ਹੈ ਮਗਰ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਰਸਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ। ਉਸ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਹਰ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਨਿਸ਼ਾਨਾ- ਉਸ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਿਕ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਕੋਈ ਉੱਚਾ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਜੀਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜੋਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

RESPECT FOR ALL RELIGIONS

The *Hukam* (teaching) of Guru Nanak Dev Ji is that we are all children of the One Supreme Father God. We are all one, but the ways to attain God are different. The God who is *Nirankar* (without shape), *Nirbhao* (without fear) and *Nirvair* (without hatred), keeps everyone the same, His names can be different. Such as – Allah, Jesus, Ram, Rahim or Khuda, but He Himself is a divine power, who is running the whole world.

We all have the same goal but the ways to reach it are different. In order to get that Father, we make some rules in our life, which is called *Dharam*.

The only goal in every religion is to be one with that Supreme Father God and then no one can be higher or lower. According to

ਸੋਧ ਮਰਿਆਦਾ

ਸੋਧ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ। ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਭੋਜਨ ਯਾਨੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸੁੱਧੀ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ। ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ ਹੈ-

ਜੈਸਾ ਅੰਨ ਵੈਸਾ ਮਨ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਭੋਜਨ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਜਪਨ ਲਈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਨ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਸਰ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵੱਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- 1 ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਟੈਕੇਸੀਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਛਕਣਾ
- 2 ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੁਠਾ ਨਹੀਂ ਛਕਣਾ।
- 3 ਭੋਜਨ, ਖੂਹ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦੇ ਜਲ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
- 4 ਟੂਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ।
- 5 ਖੂਹ ਦਾ ਜਲ ਹੀ ਛਕਣਾ
- 6 ਚੂਲਾ ਅਤੇ ਦਾਤਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖੂਹ ਦਾ ਜਲ ਹੀ ਵਰਤਣਾ
- 7 ਮਰਿਆਦਾ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਲੋਂ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਛਕਣਾ।
- 8 ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਛਕਣਾ।
- 9 ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ ਜਾਂ ਫਲ ਬਾਜ਼ਾਰੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- 10 ਭਾਂਡੇ ਰੇਤਾ, ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਸਵਾਹ ਨਾਲ ਮਾਂਜ ਕੇ ਸੋਧ ਦੇ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਸਾਬਣ ਤੇ ਟੂਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਧੋਣੇ।
- 11 ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣ ਉਪਰੰਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ

ETIQUETTES OF SODH

Sodh means sacred and pure, without any adulteration. Genuine and purified food means food without any impurity. There is a proverb :

Jaisa ann vaisa mann

(Like the food, so is the mind.)

According to Satguru ji, a pure food is helpful in controlling the mind and improving the concentration. For meditation of *naam*, one needs the concentration of mind. Satguru Jagjit Singh ji generally preached, "Satguru ji faces towards the Sikh who drinks well water."

Following is the decorum of *sodh* :

1. Prepare food after taking bath from head to heel daily.
2. Don' t eat polluted or already tasted food of others.
3. Prepare food with well water or water from any other natural source.
4. Don' t consume tap water.
5. Drink well water or water from any natural stream.
6. Use well water for gargling and brushing teeth.
7. Don' t take food from anyone who is not practising *sodh mariada*.
8. Don' t eat ready-made food from the market.
9. Dry fruits and fresh fruits can be taken from the market.
10. Clean the pots with sand or soil. Don' t wash them with soap and tap water.
11. Perform *ardas* (prayer) after every meal.

ਸ਼ਬਦ

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫

ਸਤਿਗੁਰ ਆਇਓ ਸਰਣਿ ਤੁਹਾਰੀ ॥
ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸੋਭਾ, ਚਿੰਤਾ ਲਾਹਿ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਅਵਰ ਨ ਸੁਭੈ ਦੂਜੀ ਠਾਹਰ, ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਤਉ ਦੁਆਰੀ ॥
ਲੇਖਾ ਫੋਡਿ ਅਲੇਖੈ ਫੂਟਹ, ਹਮ ਨਿਰਗੁਨ ਲੇਹ ਉਬਾਰੀ ॥੧॥
ਸਦ ਬਖਸਿੰਦੁ ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨਾ, ਸਭਨਾ ਦੇਇ ਅਧਾਰੀ ॥
ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸੰਤ ਪਾਛੈ ਪਰਿਓ, ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਇਹ ਬਾਰੀ ॥੨॥੪॥੯॥

ਅਰਥ

ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹਾਂ ॥
ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਖ ਅਤੇ ਸੋਭਾ ਬਖਸ਼ੋ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੈਂ ਹੋਰ ਆਸਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਹਾਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰ ਤੇ ਆ ਵੱਠਾ ਹਾਂ,
ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਸੁੱਝਦਾ ॥
ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਅਸੀਂ ਤਦੋਂ ਹੀ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ,
ਸਾਨੂੰ ਗੁਣਹੀਨ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਉ ॥
ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਦਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਦਾ ਮਿਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਪਿਆ ਹਾਂ,
ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਬਚਾ ਲਉ ॥੨॥੪॥੯॥

Todi Mahala-5

O, Gurul I have sought refuge at Your lotus feet. (Your support) If I were to attain the True Name of the Lord, who is the benefactor of all joy and comforts, along with singing the praises of the Lord. Then I would be honored and acclaimed all over the world, having rid myself of all afflictions and worries. (Pause-1)

O, Lord! I do not see any other support for me except Your Grace and benevolence, as such I have fallen at Your doorsteps having failed and being disappointed by all other sides. O, Lord! It is only through Your Grace now that a person like me, without any virtues, could be protected against all accountability of my actions and the noose of the Yama (god of death). (1)

O Nanak! You are always there to forgive our sins and flaws and lend Your support and helping hand to us through Your Grace

ਸ਼ਬਦ

ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਦੇਉ ਲੋਚਨ ਮੁੰਦ ਕੈ ਬੈਠ ਰਹਿਓ ਬਕ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇਓ ॥
ਨੂਤ ਫਿਰਿਓ ਲੀਏ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦਨ ਲੋਕ ਗਇਓ ਪਰਲੋਕ ਗਵਾਇਓ ॥
ਬਾਸੁ ਕੀਓ ਬਿਖਿਆਨ ਸੋ ਬੈਠ ਕੈ ਐਸੇ ਹੀ ਐਸ ਸੁ ਬੈਸ ਬਿਤਾਇਓ ॥
ਸਾਚੁ ਕਹੋਂ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਭੈ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮੁ ਕੀਓ ਤਿਨਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਓ ॥ ੯॥੨੯॥

ਅਰਥ

ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਕੋਈ ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਗਲੇ ਵਾਂਗ ਧਿਆਨ ਲਾ ਲਿਆ।
ਜੇ ਕੋਈ ਉਮਰ ਭਰ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਾ ਫਿਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਝ ਲਵੇ ਕਿ
ਉਸਨੇ ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਗਵਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਵੀ।
ਬਾਨਪ੍ਰਸਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।
ਮੈਂ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਲਵੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਹੈ।

SHABAD

What happened if one shuts both eyes, sits and
meditates like a heron?

If one bathes in seven of the holiest oceans.

This way one loses in the world and in the world
beyond this.

If one wastes time in endless arguments over what is

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,
ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨੀ
ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ,
ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੁਕ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਮਨ
'ਤੇ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ
ਜੀਵਨ ਸੌਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਹੈ।

**We should come to the *Sadh Sangat*,
practise *Naam Simran*, recite *Bani*.**

**It would be great
if some hymn impacts our mind
and improves our life.**

ਹੁਕਮ

**ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
Sri Satguru Jagjit Singh Ji**

**ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਨ ਕਰੋ,
ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਕਰੋ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਝਗੜੇ ਮੁੱਕ
ਸਕਦੇ ਹਨ।**

**Donate from your ownership,
protect the rights of others,
then all disputes can end.**

ਹੁਕਮ-

**ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ
Sri Satguru Partap Singh Ji**